

ผลการใช้บทบาทสมมติที่มีต่อพฤติกรรมการประหยัดของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา
จังหวัดสมุทรปราการ

นางสุกัญญา จินมาสา

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดำเนินการตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2551

**The Effects of Using Role Play on Economical Behaviors
of Prathom Suksa I Students at Saint Joseph Bang Na School
in Samut Prakan Province**

Mrs. Sukanya Chinmasa

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Curriculum and Instruction

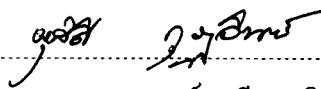
School of Educational Studies

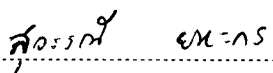
Sukhothai Thammathirat Open University

2008

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ผลการใช้บทบาทสมมติที่มีต่อพฤติกรรมการประหยัด
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา จังหวัดสมุทรปราการ
ชื่อและนามสกุล นางสาวสุกัญญา จินมาสา
แขนงวิชา หลักสูตรและการสอน
สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ผุสดี กุญอินทร์

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ ได้ให้ความเห็นชอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ
ฉบับนี้แล้ว

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ผุสดี กุญอินทร์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. สุวรรณีย์ ยะหะกร)

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ อนุมัติให้รับการศึกษา
ค้นคว้าอิสระฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร. ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์
วันที่ 26 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2551

ชื่อการศึกษา คั่นคว้าวัอิสระ ผลการใช้บทบาทสมมติที่มีต่อพฤติกรรมการประหยัด
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา จังหวัดสมุทรปราการ
ผู้ศึกษา นางสุกัญญา จินมาสา ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน)
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ผุสดี ภูอินทร์ ปีการศึกษา 2551

บทคัดย่อ

การศึกษาคั่นคว้าวัครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการประหยัดของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมโดยใช้บทบาทสมมติ

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา
จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 28 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
ประกอบด้วย แผนการจัดกิจกรรมบทบาทสมมติ 8 กิจกรรม และแบบสังเกตพฤติกรรมการ
ประหยัด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที่

ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการประหยัดของนักเรียนหลังการจัดกิจกรรมโดยใช้
บทบาทสมมติสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ พฤติกรรมการประหยัด การสอนโดยใช้บทบาทสมมติ ประถมศึกษา

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ศุภดี ภูอินทร์ ประธานกรรมการสอบ ที่ได้ให้คำปรึกษา แนะนำ และติดตามการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร. สุวรรณิ ยหะกร ที่กรุณาเป็นกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ และให้ความคิดอันเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไขงานการศึกษาค้นคว้าอิสระให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณนางสาวสว่างจิตต์ ชมไพศาล ผู้อำนวยการโรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา จังหวัดสมุทรปราการ ที่ให้การสนับสนุนด้านการศึกษาโดยตลอด

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่านคือ นางปิญจมี สุขเกษม นางวนิดา ชัยคุณ และ นางสาวเพชร สายสาระ ที่ได้กรุณาตรวจสอบ ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเครื่องมือในการวิจัย และ ขอขอบพระคุณเพื่อนๆทุกท่านที่ให้กำลังใจตลอดมา

คุณค่าและประโยชน์ที่พึงมีจากการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้วิจัยขออุทิศให้แก่ บิดามารดาที่ล่วงลับไปแล้ว รวมทั้งขอมอบให้แต่ บวรพจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

สุกัญญา จินมาสา

พฤษภาคม 2551

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญตาราง	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	2
สมมติฐานของการวิจัย	2
ขอบเขตการวิจัย	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	5
แนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรม	5
แนวคิดเกี่ยวกับการประหยัด	9
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้บทบาทสมมติ	12
วิจัยที่เกี่ยวข้อง	16
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัยสอน	22
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	22
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	22
การเก็บรวบรวมข้อมูล	24
การวิเคราะห์ข้อมูล	25
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	26
ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการประหยัดที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน ก่อนและหลังการทดลอง	26
ข้อสังเกตที่ได้จากการใช้แผนกิจกรรมการใช้บทบาทสมมติ	28
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	30
สรุปการวิจัย	30
อภิปรายผล	31

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ข้อเสนอแนะ	33
บรรณานุกรม	34
ภาคผนวก	39
ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ	41
ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	42
ค ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	75
ประวัติผู้ศึกษา	80

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กล่าวเกี่ยวกับการจัดการศึกษาว่าต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรม การจัดการกระบวนการเรียนรู้ต้องบูรณาการด้านต่าง ๆ เช่น ความรู้เกี่ยวกับตนเอง ทักษะทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย ทักษะในการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข โดยต้องผสมผสานสาระความรู้เหล่านั้นให้ได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา (กระทรวงศึกษาธิการ 2548: 1) จุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข และมีความเป็นไทย กระทรวงศึกษาธิการ ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ โดยในปีการศึกษา 2550 กำหนดเป็นปีปฏิรูปการศึกษาและกำหนด คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการที่ควรปลูกฝังให้แก่ผู้เรียน ได้แก่ ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี และมีน้ำใจ

ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าสภาพทางเศรษฐกิจของบุคคลแทบทุกครอบครัวรวมตลอดไปถึงเศรษฐกิจของชาติอยู่ในภาวะตกต่ำ ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากผลกระทบอันสำคัญจากการขึ้นราคาน้ำมันโลก และการสงครามระหว่างประเทศในตะวันออกกลาง สินค้าต่าง ๆ ในช่วงระยะหลัง ๆ นี้มีราคาไม่คงที่ ค่าของเงินตราตกต่ำลงไป เมื่อภาวะเศรษฐกิจของชาติเป็นเช่นนี้จึงมีวิธีเดียวเท่านั้นที่จะพยุงความเป็นอยู่ของบุคคลให้อยู่รอดในสังคมได้ ก็คือต้อง “ประหยัด” โดยงดการใช้จ่ายที่สุรุ่ยสุร่าย ฟุ่มเฟือย เราต้องยอมรับว่าคนไทยเป็นจำนวนมากนั้นยังละเลยเรื่องนี้อยู่ คือยังปฏิบัติตัวในลักษณะที่ไม่เป็นการประหยัด ยังมีการเที่ยวเตร่ ชื้อหาสรรพสินค้าต่าง ๆ ที่หรูหราราคาแพงเป็นประจำ การกระทำดังกล่าวนี้ถือว่าเป็นการถูกต้องและเหมาะสมแก่สถานการณ์ปัจจุบัน ถึงแม้บางคนจะมีความร่ำรวย มีทรัพย์สินเงินทองเป็นจำนวนมาก เหลือเฟือ ก็ไม่สมควรที่จะใช้จ่ายอย่างไม่ประหยัด เพราะถือว่าเป็นผู้ไม่มีวัฒนธรรม ไม่มี ความเจริญทางจิตใจ ไม่รักชาติ ไม่ช่วยเหลือประเทศชาติในคราวที่จำเป็น การประหยัดถือเป็น

วัฒนธรรมที่ค้ำจุนของชาติซึ่งบุคคลต่าง ๆ ควรยึดถือปฏิบัติให้เป็นประจำสม่ำเสมอต่อเนื่องกันตลอดไป

จากสภาพของสังคมไทยทำให้ผู้วิจัยเห็นถึงปัญหาของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา จังหวัดสมุทรปราการว่า ยังขาดความตระหนักในเรื่องการประหยัดค่อนข้างมาก โดยสังเกตได้จากการใช้จ่ายเรื่องเงิน ไม่รู้จักคุณค่าที่ได้มาด้วยความยากลำบาก การเก็บออมมีน้อย การใช้ทรัพย์สิน สิ่งของ ใช้พลังงานและทรัพยากรไม่เกิดประโยชน์ และไม่คุ้มค่า ชื่อของที่ราคาแพง เป็นสิ่งของที่ไม่มีประโยชน์ ในเรื่องการรับประทานอาหาร นักเรียนก็มักจะรับประทานอาหารไม่หมดจาน คิมน้ำก็ไม่หมดขวด การใช้อุปกรณ์ในการเขียนก็ใช้กันไม่หมด ของหล่นหรือตกก็ไม่เก็บและมักจะซื้อใหม่อยู่เรื่อย ๆ ของหายก็ไม่ติดตามซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน และเห็นว่าเรื่องของการประหยัด เป็นเรื่องที่ต้องทำ และต้องสอนให้นักเรียนได้ ตระหนัก เห็นคุณค่าของ การประหยัด สถาบันการศึกษา เป็นสถาบันหลักที่ต้องสอนให้นักเรียนได้เปลี่ยนพฤติกรรมจากที่เคยฟุ่มเฟือย หันมาประหยัด เด็กจึงควรได้รับการชี้แนะและสอนให้รู้จักพิจารณา วิเคราะห์ แยกแยะ สิ่งดี ไม่ดี และเลือกรับในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อชีวิต (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ 2541; 2543 อ้างถึงใน ทิศนา แจมมณี 2550: 192) และรู้จักประหยัด จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจหาแนวทางพัฒนาพฤติกรรมการประหยัดของนักเรียน

นักการศึกษาได้ศึกษาวิธีการพัฒนาพฤติกรรมการประหยัดไว้หลายวิธีและเป็นวิธีที่สร้างความสนใจของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี เช่น กิจกรรมเล่าเรื่อง นิทาน เรื่องสั้น บทบาทสมมติและสถานการณ์จำลอง การอภิปรายกลุ่มย่อย เป็นต้น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 วิธีที่เหมาะสมกับวัยมีหลายวิธี การแสดงบทบาทสมมติเป็นวิธีสอนวิธีหนึ่งที่เหมาะกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพราะเป็นวัยที่เหมาะสมในการเรียนรู้ และอยากแสดงออก ทั้งสีหน้า ท่าทาง คำพูด ความคิด วิธีการสอนโดยการแสดงบทบาทสมมติเป็นวิธีสอนที่ให้ผู้เรียนได้สวมบทบาทในสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับพฤติกรรมของนักเรียนมากและ เป็นการแสดงออกตามความรู้สึกนึกคิดของนักเรียน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะใช้การแสดงบทบาทสมมติในการพัฒนาพฤติกรรมการประหยัดของผู้เรียน

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการประหยัด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการเรียนโดยใช้บทบาทสมมติ

3. สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนที่เรียนโดยใช้บทบาทสมมติมีคะแนนพฤติกรรมการประหยัดหลังการจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม

4. ขอบเขตของการวิจัย

4.1 ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 9 ห้องเรียน นักเรียน 284 คน

4.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 1 ห้องเรียน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม มีนักเรียน 28 คน

4.3 ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น การสอนโดยใช้บทบาทสมมติ

ตัวแปรตาม พฤติกรรมการประหยัด

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 การประหยัด หมายถึง การรู้จักเก็บออมเงิน ถนอมใช้ทรัพย์สิน สิ่งของที่เป็นของส่วนตัวและส่วนรวม ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่า ไม่ฟุ่มเฟือย ฟุ้งเฟ้อ

5.2 พฤติกรรมการประหยัด หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่แสดงถึงการทำและการใช้สิ่งต่าง ๆ อย่างประหยัด เช่น การรับประทานอาหาร การดื่มน้ำ การใช้น้ำ การใช้ไฟฟ้า การใช้เครื่องใช้ประกอบการเรียน และการใช้เงิน

5.3 การสอนโดยใช้บทบาทสมมติ หมายถึง วิธีสอนที่ให้ผู้เรียนสวมบทบาทในสถานการณ์ ซึ่งมีความใกล้เคียงกับความเป็นจริง และแสดงออกตามความรู้สึกนึกคิดของตน

5.4 ขั้นตอนการสอนโดยใช้บทบาทสมมติประกอบด้วย ผู้สอน/ผู้เรียน นำเสนอสถานการณ์บทบาทสมมติ เลือกผู้แสดงบทบาท เตรียมผู้สังเกตการณ์ ผู้เรียนแสดงบทบาทและ

สังเกตพฤติกรรมที่แสดงออก ผู้สอนและผู้เรียนอภิปรายเกี่ยวกับความรู้ ความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมที่แสดงออกของผู้แสดง สรุปการเรียนรู้ที่ได้รับ และผู้สอนประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน

6.ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 6.1 นักเรียนเกิดความตระหนักในเรื่องของการประหยัดและสามารถนำไปปฏิบัติได้
- 5.1 ครูผู้สอนสามารถนำแนวทางการจัดกิจกรรมการใช้บทบาทสมมติที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปใช้กับนักเรียนในระดับชั้นต่างๆได้

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องผลการใช้บทบาทสมมติที่มีต่อพฤติกรรมการประหยัดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา จังหวัดสมุทรปราการ มีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรม
2. แนวคิดเกี่ยวกับการประหยัด
3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้บทบาทสมมติ
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรม

ในหัวข้อเกี่ยวกับคุณธรรมจะกล่าวถึงความหมายของคุณธรรม คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ และกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณธรรม ดังนี้

1.1 ความหมายของคุณธรรม

ได้มีผู้ให้ความหมายของคุณธรรมไว้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

คุณธรรม หมายถึง “สภาพคุณงามความดี” (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542)

คุณธรรม หมายถึง สิ่งที่ปฏิบัติแล้วเกิดคุณประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2544: 7)

คุณธรรม หมายถึง สิ่งที่บุคคลส่วนใหญ่ยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ดีงาม ซึ่งเป็นความปรารถนาที่จะส่งผลให้เกิดการกระทำที่เป็นประโยชน์และความดีที่แท้จริงต่อสังคมได้แก่ การปฏิบัติตามหลักธรรมทางศาสนา (สมถวิล วิจิตรวรรณ 2545: 2)

คุณธรรม มีความหมาย 2 ประการ คือ ความดีงามของลักษณะนิสัยหรือพฤติกรรมที่ได้กระทำจนเคยชิน ประการที่สองคุณธรรม หมายถึง คุณภาพที่บุคคลได้กระทำตามความคิด และมาตรฐานของสังคมเกี่ยวข้องกับความประพฤติและศีลธรรม (Good, 1973: 641 อ้างถึงใน เทวินทร์ พิสงวงษ์ 2547)

คุณธรรม หมายถึง สภาพจิตใจที่ถูกฝังแน่น ด้วยคุณงามความดี ที่ควรปลูกฝังในตัวบุคคล จริยธรรม เป็นธรรมที่แสดงออกด้านความประพฤติ กิริยา วาจา ที่เกิดจากการสะสมคุณธรรม

กล่าวคือ คุณธรรมและจริยธรรมเป็นธรรมที่ควรประพฤติปฏิบัติ โดยเฉพาะในสังคมไทย เพราะเป็นสิ่งที่มีคุณค่าเป็นเอกลักษณ์ของชาติ ที่บรรพบุรุษ ได้สั่งสมและถ่ายทอดแก่คนรุ่นหลัง เราจึงควรหวงแหนและดำรงรักษาไว้กับความเป็นชาติไทยตลอดไป (คณะกรรมการการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม วุฒิสภา 2548: 1)

จากความหมายของคุณธรรมสรุปได้ว่า คุณธรรมเป็นความดีงามที่แสดงออกด้วยการกระทำ และฝึกปฏิบัติกระทั่งเกิดความเคยชิน เป็นนิสัยอันดีเป็นที่ยอมรับและเกิดประโยชน์ต่อทั้งตนเองและสังคม

1.2 คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ

เมื่อ พ.ศ 2550 กระทรวงศึกษาธิการ ประกาศนโยบายเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษา โดยยึดคุณธรรมนำความรู้สร้างความตระหนักสำนึกในคุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความสามานฉันท์ สันติวิธี วิถีประชาธิปไตย พัฒนาคคนโดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยง ความร่วมมือของสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบัน ศาสนาและสถาบันการศึกษา โดยมีจุดเน้นเพื่อพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดี มีความรู้ และอยู่ดีมีสุข

ดังนั้น เพื่อให้การขับเคลื่อนดังกล่าวมีความชัดเจน เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนด “8 คุณธรรมพื้นฐาน” ที่ควรเร่งปลูกฝัง ประกอบด้วย (กระทรวงศึกษาธิการ 2550)

1.2.1 ขยัน คือ ความตั้งใจเพียรพยายามทำหน้าที่การงานอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ อดทนความขยันต้องปฏิบัติควบคู่กับการใช้สติปัญญา แก้ปัญหาจนเกิดผลสำเร็จ

คุณลักษณะเชิงพฤติกรรม ผู้ที่มีความขยัน คือ ผู้ที่ตั้งใจทำอย่างจริงจังต่อเนื่อง ในเรื่องที่ถูกที่ควรเป็นคนสู้งาน มีความพยายาม ไม่ท้อถอย กล้าเผชิญอุปสรรค รั้งงานที่ทำ ตั้งใจทำหน้าที่อย่างจริงจัง

1.2.2 ประหยัด คือ การรู้จักเก็บออม ถนอมใช้ทรัพย์สิน สิ่งของแต่พอควร พอประมาณ ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่า ไม่ฟุ่มเฟือย ฟุ้งเฟ้อ

คุณลักษณะเชิงพฤติกรรม ผู้ที่มีความประหยัด คือ ผู้ที่ดำเนินชีวิตความเป็นอยู่ ที่เรียบง่าย รู้จักฐานะการเงินของตน คิดก่อนใช้คิดก่อนซื้อ เก็บออม ถนอมใช้ทรัพย์สินสิ่งของอย่างคุ้มค่า รู้จักทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของตนเองอยู่เสมอ

1.2.3 ความซื่อสัตย์ คือ ประพฤติตรง ไม่เอินเอียง ไม่มีเล่ห์เหลี่ยม มีความจริงใจ ปลอดจากความลำเอียงหรืออคติ

คุณลักษณะเชิงพฤติกรรม ผู้ที่มีความซื่อสัตย์ คือ ผู้ที่มีความประพฤติตรงทั้ง ต่อหน้าที่ ต่อวิชาชีพ ตรงต่อเวลา ไม่ใช่เล่ห์กล คดโกงทั้งทางตรงและทางอ้อม รับผิดชอบต่อตนเองและปฏิบัติอย่างเต็มที่ถูกต้อง

1.2.4 มีวินัย คือ การยึดมั่นในระเบียบแบบแผน ขอบบังคับและข้อปฏิบัติ ซึ่งมีทั้งวินัยในตนเองและวินัยต่อสังคม

คุณลักษณะเชิงพฤติกรรม ผู้ที่มีวินัย คือ ผู้ที่ปฏิบัติตนในขอบเขต กฎระเบียบ ของสถานศึกษา สถาบัน/องค์กร/สังคมและประเทศ โดยที่ตนเองยินดีปฏิบัติตามอย่างเต็มใจและ ตั้งใจ

1.2.5 สุภาพ คือ เรียบร้อย อ่อนโยน ละมุนละม่อม มีกิริยามารยาทที่ดีงาม มีสัมมาคารวะ

คุณลักษณะเชิงพฤติกรรม ผู้ที่มีความสุภาพ คือ ผู้ที่อ่อนน้อมถ่อมตนตาม สถานภาพและกาลเทศะ ไม่ก้าวร้าว รุนแรง วางอำนาจข่มผู้อื่นทั้ง โดยวาจาและท่าทาง แต่ในเวลา เดียวกันยังคงมีความมั่นใจในตนเอง เป็นผู้ที่มีการวางตนเหมาะสมตามวัฒนธรรมไทย

1.2.6 สะอาด คือ ปราศจากความมัวหมองทั้งกาย ใจ และสภาพแวดล้อม ความ ผ่องใสเป็นที่เจริญตาทำให้เกิดความสบายใจแก่ผู้พบเห็น

คุณลักษณะเชิงพฤติกรรม ผู้ที่มีความสะอาด คือ ผู้รักษาร่างกาย ที่อยู่อาศัย สิ่งแวดล้อมถูกต้องตามสุขลักษณะ ฝึกฝนจิตใจมิให้ขุ่นมัว จึงมีความแจ่มใสอยู่เสมอ

1.2.7 สามัคคี คือ ความพร้อมเพรียงกัน ความกลมเกลียวกัน ความปรองดองกัน ร่วมใจกันปฏิบัติงานให้บรรลุ ผลตามที่ต้องการเกิดการอย่างสร้างสรรค์ ปราศจากการทะเลาะวิวาท ไม่เอาัดเอาเปรียบกัน เป็นการยอมรับความมีเหตุผล ยอมรับความแตกต่างหลากหลายทาง ความคิด ความหลากหลายในเรื่องเชื้อชาติ ความกลมเกลียวกันในลักษณะเช่นนี้ เรียกอีกอย่างว่า ความสมานฉันท์

คุณลักษณะเชิงพฤติกรรม ผู้ที่มีความสามัคคี คือ ผู้ที่เปิดใจกว้าง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รับผิดชอบต่อตนทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตามที่ดี มีความมุ่งมั่นต่อการรวมพลัง ช่วยเหลือเกื้อกูลกันเพื่อให้การงานสำเร็จลุล่วง แก้ปัญหาและขจัดความขัดแย้งได้ เป็นผู้ที่มีเหตุผล ยอมรับความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม ความคิด ความเชื่อ พร้อมที่จะปรับตัวเพื่ออยู่ ร่วมกันอย่างสันติ

1.2.8 มีน้ำใจ คือ ความจริงใจที่ไม่เห็นแก่เพียงตัวเองหรือเรื่องของตัวเอง แต่ เห็นอกเห็นใจเห็นคุณค่าในเพื่อน มนุษย์ มีความเอื้ออาทรเอาใจใส่ ให้ความสนใจในความต้องการ ความจำเป็น ความทุกข์สุขของผู้อื่น และพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกัน

คุณลักษณะเชิงพฤติกรรม ผู้ที่มีน้ำใจ คือ ผู้ให้และผู้อาสาช่วยเหลือสังคม รู้จักแบ่งปัน เสียสละความสุขส่วนตน เพื่อทำประโยชน์แก่ผู้อื่น เข้าใจ เห็นใจ ผู้ที่มีความเดือดร้อน อาสาช่วยเหลือสังคมด้วยแรงกาย สติปัญญา ลงมือปฏิบัติการเพื่อบรรเทาปัญหา หรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งดีงามให้เกิดขึ้นในชุมชน

1.3 กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณธรรม

สุมน อมรวิวัฒน์ (2536: 2-86) ได้กล่าวถึง กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่จัดในระดับประถมศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณธรรมแก่นักเรียนโดยทั่วไปจัดได้เป็น 4 ประเภท คือ กิจกรรมถ่ายทอด กิจกรรมการฝึกหัดอบรมและปรับพฤติกรรม กิจกรรมการคิดวิเคราะห์ และ กิจกรรมการเรียนรู้จากสังคม ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.3.1 กิจกรรมถ่ายทอด

กิจกรรมประเภทนี้ ผู้สอนเป็นผู้ที่มีบทบาทเด่นในการสอน แนวคิดพื้นฐานของการสอนคือผู้สอน เช่น พระสงฆ์ ครู พ่อแม่ ปู่ย่าตายายและเพื่อน การถ่ายทอดคุณธรรมเกิดขึ้นในกระบวนการสอนทั้งที่เป็นรูปแบบและเป็นธรรมชาติ เด็กสามารถเรียนรู้จากผู้ใหญ่ในการดำเนินชีวิตภายในบ้าน การช่วยพ่อแม่ทำงานในบ้านและการทำมาหากิน กิจกรรมถ่ายทอนั้นเป็นการสาธิตคือทำให้ดู เป็นการบรรยายคือบอกให้รู้ สั่งให้ทำตามและดำเนินตามอันเป็นวิธีที่ลงโทษหรือเสริมแรงให้เด็กเกิดคุณธรรมที่พึงประสงค์ การถ่ายทอดคุณธรรมในลักษณะที่ไม่เป็นทางการ แต่ใช้ปฏิบัติซ้ำ ๆ ในการอบรมเลี้ยงดูเป็นระยะเวลายาวนานนั้นมีผลต่อการปลูกฝังความคิดและ พัฒนาพฤติกรรมของเด็กอย่างมากเพราะ เป็นประสบการณ์ตรงของเด็ก

1.3.2 กิจกรรมการฝึกหัดอบรมและปรับพฤติกรรม

กิจกรรมการฝึกหัดอบรม มีลักษณะเป็นการจัดสภาพการณ์อย่างหลากหลายให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติและมีประสบการณ์ตรง ด้วยวิธีที่ถูกต้องเหมาะสม เช่น การฝึกให้เด็กมีสัมมาคารวะ การแก้ไขพฤติกรรมที่หยาบกระด้างก้าวร้าว การจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ การแสดงบทบาทสมมติ การจัดสถานการณ์จำลอง การจัดกิจกรรมโดยใช้ทักษะ การสื่อสาร ได้แก่ การเล่าประสบการณ์ การเรียงความปากเปล่า การอภิปราย การโต้วาที (สุมน อมรวิวัฒน์ และ โกศล มีคุณ 2536: 24)

1.3.3 กิจกรรมการคิดวิเคราะห์

การคิดวิเคราะห์เป็นกระบวนการอย่างหนึ่งของการพัฒนาสติปัญญา ช่วยให้มนุษย์สามารถแก้ปัญหาและตัดสินใจได้อย่างถูกต้องและมีเหตุผล การจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมนั้นจำเป็นต้องฝึกให้นักเรียนสามารถคิด พิจารณาความแตกต่าง ความเชื่อถือได้ ความ

ถูกต้อง ความสัมพันธ์ ความชัดเจน คิดหาเหตุผล และสามารถแปลความคิดออกเป็นการกระทำ ได้โดยใช้หลักธรรมเป็นเกณฑ์และเป็นพื้นฐาน

ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการจัดกิจกรรมการสอนคิดวิเคราะห์ คือการจัด บรรยากาศและสิ่งเร้าให้นักเรียนสนใจและมีส่วนร่วม กันคิดเป็นกลุ่ม แล้วแสดงผลการคิดด้วยการ พูด การเขียน การแสดง การวาดภาพ การร้องเพลง ฯลฯ โดยมีการวิจารณ์และประเมินผลการคิด อย่างมีหลักเกณฑ์

1.3.4 กิจกรรมการเรียนรู้จากสังคม

คุณธรรมเป็นลักษณะที่พึงงามของมนุษย์ทั้งในแง่ที่เป็นสมาชิกของสังคมและใน ความเชื่อ ชัยพร วิชาวุธ และธีระพร อูวรรณโณ 2526 (อ้างถึงใน สุมน อมรวิวัฒน์ และโกศล มีคุณ 2536: 26)การเรียนรู้ทางสังคมนั้นเกิดขึ้นในครอบครัวชุมชน ในโรงเรียน และแม้แต่ทุกแห่ง ทุกเวลาทั่วโลกก็สามารถถ่ายทอดให้เรียนรู้โดยสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ กิจกรรมการสอนจึงจัด ได้ทั้งในชั้นเรียนและเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตร ได้แก่กิจกรรมสนทนายามเช้าเพื่อเล่า ประสบการณ์ กิจกรรมการสอนข่าวและเหตุการณ์ กิจกรรมการสำรวจและสัมภาษณ์ การจัด นิทรรศการ การเชิญวิทยากร การศึกษานอกสถานที่ การใช้สื่อเสียง สื่อสิ่งพิมพ์ เสนอเหตุการณ์ ต่าง ๆ ที่แสดงถึงความเจริญและความสัมพันธ์ทางศีลธรรมในสังคม

2. แนวคิดเกี่ยวกับการประหยัด

2.1 ความหมายของการประหยัด มีผู้ให้ความหมายของการประหยัดไว้ ดังนี้

การประหยัด หมายถึง การรู้จักใช้ทรัพย์สินและทรัพยากรทั้งส่วนตัวและส่วนรวม ตามความจำเป็น ให้เกิดประโยชน์ และคุ้มค่าที่สุด (รัฐชิตา สุกิจปรณีนิจ 2547: 12)

การประหยัด หมายถึง การตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญ รวมทั้งรู้จักใช้ทรัพย์สิน เวลา และสิ่งของเครื่องใช้ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าที่สุด (ภัทรพันธ์ ทรุ่นรักวิทย์ 2545: 36)

ประหยัด หมายถึง การรู้จักใช้จ่ายเงินหรือสิ่งของเครื่องมือ เครื่องใช้ต่าง ๆ ตาม ความจำเป็นหรือความต้องการอย่างมีเหตุผล โดยยึดหลักความพอดีและเหมาะสม คือ พยายามใช้ ให้น้อยที่สุดแต่คุ้มค่า (กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ 2542: 13)

ประหยัด หมายถึง การยับยั้ง ระมัดระวัง เช่น ประหยัดปาก ประหยัดคำ ใช้จ่ายแต่ พอดีควรแก่ฐานะ (พจนานุกรมฉบับพุทธศักราช 2542 : 667)

ประหยัด หมายถึงการรู้จักใช้ทรัพย์สินให้ถูกต้อง และเหมาะสม การรู้จักใช้เวลาว่างให้ เกิดประโยชน์ ให้เหมาะสมกับกาลเทศะ (กัลยา ศรีปาน 2542: 29)

“การประหยัด” โดยใช้คำว่า “การออม” หมายถึง การลดการบริโภคในปัจจุบันเพื่อสามารถบริโภคในอนาคตได้มากขึ้น อาจกล่าวได้ว่า การประหยัดหรือการออมคือการบริโภคอย่างฉลาด รู้จักบริโภค เศรษฐทรัพย์ในประมาณที่พอดีกับความต้องการหรือความจำเป็นจริง ๆ จึงมีผลให้มีรายได้เหลือเก็บเป็นเงินออมเพื่อการใช้จ่ายในอนาคตได้ (พงศจิรา สิ้นพยัคฆ์ 2542: 60)

การประหยัด หมายถึง การรู้จักออมทรัพย์สิน เวลา ทรัพยากรทั้งส่วนตนและสังคม ตามความจำเป็นให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่าที่สุด รวมทั้งการรู้จักดำรงชีวิตให้เหมาะสมกับสภาพฐานะความเป็นอยู่ส่วนตนและสังคม (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ 2526: 25-103)

การประหยัด หมายถึง การรู้จักออม การรู้จักบริโภคสินค้าเท่าที่จำเป็นและลดการใช้จ่ายที่ฟุ่มเฟือย (อำนาจ แดงรอด 2540: 8)

ฉะนั้นจากความหมายของการประหยัด พอสรุปได้ว่า การประหยัด หมายถึงการ แสดงออกถึงการรู้จักยับยั้งใจและรู้จักวางแผนในการใช้เงิน สิ่งของเครื่องใช้ทั้งที่เป็นส่วนตนและส่วนรวมอย่างระมัดระวัง ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่ใช้จ่ายเกินฐานะ การซื้อหาสิ่งใดจะคำนึงถึงประโยชน์ที่ได้รับก่อนและรักษาทะนุถนอมของใช้ ให้พอดีกับความจำเป็น เกิดประโยชน์สูงสุด คุ้มค่า สมควรแก่ฐานะและรักษาไว้ให้มีใช้ได้ยาวนาน

2.2 พฤติกรรมการประหยัด

พฤติกรรมการประหยัด ได้แก่ ความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย ไม่แปรเปลี่ยนไปตามแฟชั่น ใช้จ่ายเงินจำนวนน้อย และให้เกิดประโยชน์มากที่สุด คิดก่อนใช้จ่ายและจ่ายเท่าที่จำเป็นเสมอ ไม่ใช้จ่ายอย่างสุรุ่ยสุร่ายฟุ่มเฟือย แต่ก็มีได้ตระหนักถึงเหนียวจนเกินสมควรแก่เหตุ รู้จักใช้ดูแลและบูรณะทรัพย์สิ่งของเครื่องใช้ทั้งของตน และของส่วนรวม มีการวางแผนใช้จ่ายให้รอบคอบ โดยมีสัดส่วน และรู้จักมีความคิดเพิ่มพูนทรัพย์ ด้วยการแบ่งเก็บหรือนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ (ชาติศรี ศิริสวัสดิ์ 2541 อ้างถึงใน สุภวิชญ์ จันทรทิพย์วงษ์ 2548: 18)

พฤติกรรมการประหยัดเป็นการผสมผสานกันระหว่างความรู้ ความคิด ความเชื่อ เจตคติ ค่านิยม และความคิดเห็นที่เกิดจากระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์ ซึ่งเป็นกระบวนการรับรู้ ที่มีสถาบันต่าง ๆ เป็นเครื่องกำหนด เช่น ครอบครัว โรงเรียน กลุ่มเพื่อน และสื่อมวลชน อันประกอบด้วยความสนใจความรู้ความเข้าใจเรื่องนี้ พฤติกรรมในเรื่องการประหยัด จึงเป็นผลส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้เฉพาะเรื่องซึ่งเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลในทางความรู้สึกรู้จัก เจตคติ ความเชื่อถือ ค่านิยมและความพร้อมในความรู้สึกรู้จัก เจตคติ ความเชื่อถือ ค่านิยมและความพร้อมในการปฏิบัติที่จะส่งเสริมให้เกิดการประหยัด (พิมลพรรณ สุทธิวงศ์ 2537 อ้างถึงใน สุภวิชญ์ จันทรทิพย์วงษ์ 2548: 18)

ลักษณะนิสัยการประหยัด

กรมวิชาการ (2542: 11) ได้สรุปประเภทของการประหยัดไว้ดังนี้

1. การประหยัดทรัพย์สิน
2. การประหยัดเวลา
3. การประหยัดทรัพยากรธรรมชาติ

กรมวิชาการ(2542) ได้อธิบายลักษณะนิสัยการประหยัด ว่าประกอบด้วย (1) รู้จักใช้จ่าย คือ ชื้อของใช้เท่าที่จำเป็น รู้จักออมเมื่อมีโอกาส รู้จักจัดทำ จัดหาของใช้บางส่วนแทนการซื้อ (2) ใช้สิ่งของต่างๆ เท่าที่จำเป็น เช่น ปิดไฟเมื่อออกจากห้อง ศึกษาแนวการออมทรัพย์สิน ใช้สิ่งของต่างๆ อย่างคุ้มค่า คือการนำเศษวัสดุกลับมาปรับใช้ใหม่ เช่น การประดิษฐ์ของใช้จากเศษวัสดุ ใช้สิ่งของจนหมด หรือหมดสภาพ เช่น ใช้ดินสอจนหมดแท่ง เลือกใช้สิ่งของให้เหมาะกับงาน เช่น สวมเสื้อเกาะระบายสี ศึกษาเทคนิคการใช้เครื่องใช้ไฟฟ้า การใช้น้ำประปาอย่างประหยัด และ(3) ใช้สิ่งของอย่างถูกวิธี คือ ใช้สิ่งของตามหน้าที่ของสิ่งนั้น เช่น ไม่ใช้มีดหั่นผักสับกระดูกไก่ ศึกษาคู่มือวิธีการใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ก่อนใช้ จัดเก็บของได้อย่างถูกวิธีหลังใช้ ดูแลบำรุงซ่อมแซม คือ ใช้เครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ ตามคำแนะนำ

นอกจากนี้ กรมวิชาการ (2542: 11-12) ยังได้เสนอแนวทางการปลูกฝังพฤติกรรม การประหยัดไว้ดังนี้

การประหยัดทรัพย์สินสามารถปลูกฝังให้เกิดขึ้นได้โดยการรู้จักแบ่งทรัพย์สินออกเป็นสัดส่วน ใช้จ่ายตามสัดส่วนให้พอดีเลือกซื้อหาสิ่งของหรือเครื่องใช้ตามควรแก่ฐานะงดการ ใช้จ่ายในสิ่งที่ไม่จำเป็นต่าง ๆ ไม่เที่ยวเตร่ในสถานที่เร่ร่อนต่าง ๆ ละทิ้งค่านิยมที่ไม่ดี เช่น ใช้ของราคาแพง ๆ การนิยมใช้ของมาจาก ประเทศและของฟุ่มเฟือยต่าง ๆ

การประหยัดเวลารู้จักแบ่งเวลาให้เป็นสัดส่วนและใช้เวลาให้ถูกทางพยายามใช้เวลาให้เป็นประโยชน์มากที่สุดไม่ทำให้คนอื่นเสียเวลาเพราะตัวเราเป็นต้นเหตุ

การประหยัดทรัพยากรธรรมชาติต้องรู้จักใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าเท่าที่จำเป็น โดยให้เกิดประโยชน์มากที่สุดไม่ทำลายทรัพยากรให้เสียหายหรือเสื่อมค่าโดยไม่มีเหตุอันควรและต้องถือว่าทรัพยากรธรรมชาติเป็นสิ่งที่มีความค่าต่อสังคม และเป็นของ ส่วนรวม การทำลาย ทรัพยากรถือเป็นการทำลายทรัพย์สินของสังคม

พอสรุปได้ว่า ลักษณะของผู้ที่มีพฤติกรรม การประหยัดนั้นจะเป็นผู้ที่รู้จักวางแผนและคิดก่อนที่จะ ใช้จ่ายสิ่งของเครื่องใช้และทรัพยากรธรรมชาติต่างๆ ให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่าที่สุด ไม่ ใช้จ่ายอย่างสุรุ่ยสุร่ายฟุ่มเฟือย มีการดูแลทรัพย์สิน สิ่งของเครื่องใช้ทั้งของตนและของส่วนรวมให้ ใช้ได้ยาวนาน (ศุภวิชญ์ จันทรทิพย์วงศ์ 2548: 18)

3. การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้บทบาทสมมติ

การจัดการเรียนการสอนมีหลายวิธี ดังที่ ทิศนา แคมมณี (2550: 327) ได้เสนอวิธีสอนไว้หลายวิธีด้วยกัน ครูผู้ทำการสอนสามารถเลือกวิธีใดวิธีหนึ่งได้ตามความเหมาะสมกับนักเรียน และจุดประสงค์ตามเนื้อหา วิธีสอนแต่ละวิธีได้แก่ วิธีสอน โดยใช้การบรรยาย การสาธิต การทดลอง การนิรนัย การใช้อุปนัย การไปทัศนศึกษา การอภิปรายกลุ่มย่อย การแสดงละคร การแสดงบทบาทสมมติ กรณีตัวอย่าง ใช้เกม สถานการณ์จำลอง ศูนย์การเรียนรู้ และบทเรียนแบบโปรแกรม

ผู้วิจัยเห็นว่าวิธีการสอนแบบบทบาทสมมติเป็นวิธีสอนที่มีประโยชน์ต่อนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เหมาะกับวัยที่กำลังจดจำและเลียนแบบจากบทบาทต่าง ๆ ได้ดี จึงนำวิธีนี้มาสอนในเรื่องการประหยัดสิ่งต่างๆ ที่อยู่ใกล้ตัวนักเรียน

3.1 ความหมายของบทบาทสมมติ

ได้มีผู้ให้ความหมายของบทบาทสมมติไว้ดังนี้

เทเลอร์ และวอลฟอร์ด (Taylor and Walford,1974: 19 อ้างถึงใน อายุพร สาขาติ 2548) ได้ให้ความหมายของบทบาทสมมติว่า การแสดงบทบาทเป็นการเปิดโอกาสให้ได้สวมบทบาทในสถานการณ์ต่างๆ เพื่อฝึกว่าตนควรมีพฤติกรรมแบบใดจึงจะแก้ปัญหาได้ดีที่สุด ผู้แสดงต้องรับรู้อารมณ์ของตนเองเพื่อให้เข้าใจและมีอารมณ์ในการแสดง

ลี (Lee,1974 : 316 อ้างถึงใน อายุพร สาขาติ 2548) กล่าวว่า การแสดงบทบาทสมมติ หมายถึง การเรียนรู้จากการดูบทบาทของผู้แสดงในสถานการณ์ จึงต่างจากการแสดงละคร คือผู้แสดงบทบาทสมมติจะต้องคิดคำพูดและแสดงท่าทาง โดยไม่มีการเตรียมบทพูดไว้ล่วงหน้า การแสดงบทบาทสมมติจะกระทำซ้ำใหม่ได้จนกว่าจะเป็นที่พอใจและยอมรับ

สุมน อมรวิวัฒน์ แรมสมร อยู่สถาพร และโสภภาพรรณ ชัยสมบัติ (2526: 99 อ้างถึงใน อายุพร สาขาติ 2548) ได้ให้ความหมายของบทบาทสมมติว่า เป็นเครื่องมือและวิธีการสอนอย่างหนึ่งที่ใช้ในการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้มีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในเรื่องที่จะเรียน โดยผู้ที่สอนสร้างสถานการณ์สมมติและบทบาทขึ้นมาให้ผู้เรียนได้แสดงออกตามที่ตนคิดว่าควรจะเป็น การแสดงบทบาทสมมติขึ้นมา นั้นมักจะมีปัญหาและข้อขัดแย้งต่าง ๆ ตามมาด้วย การที่ผู้เรียนได้เลือกที่จะแสดงบทบาทต่าง ๆ โดยไม่ต้องฝึกและเตรียมตัวก่อนนั้น ผู้แสดงจะต้องแสดงไปตามธรรมชาติ โดยที่ไม่รู้ว่าผู้แสดงคนอื่นจะมีปฏิกิริยาโต้ตอบอย่างไรบ้าง นับว่าเป็นการช่วยฝึกให้ผู้แสดงได้เรียนรู้ที่จะปรับพฤติกรรมและหาทางแก้ปัญหา ตัดสินใจอย่างธรรมชาติ

सनอง อินละคร (2544: 99) ได้กล่าวว่า สถานการณ์สมมติเป็นการแสดงบทบาทในสถานการณ์ที่สมมติขึ้นเทียบเคียงกับสถานการณ์ที่เป็นจริงตามที่ผู้แสดงบทบาทเข้าใจ เพื่อจะให้ดู

เข้าใจว่าเกิดอะไรขึ้น โดยมีเหตุการณ์แวดล้อมอย่างไร จุดสำคัญอยู่ที่ต้องการให้สถานการณ์หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นปรากฏการณ์นั้นด้วยตนเองเพื่อให้ผู้เข้าใจกระจ่างและนำมาอภิปรายกันอย่างถูกต้อง

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542: 99) กล่าวว่า บทบาทสมมติมีลักษณะเป็นสถานการณ์สมมติ เช่นเดียวกับเกม แต่มีการกำหนดบทบาทผู้เล่นในสถานการณ์สมมติขึ้น แล้วให้ผู้เรียนเข้าสวมบทบาทนั้นและแสดงออกตามธรรมชาติโดยอาศัยบุคลิกภาพ ประสบการณ์ ความรู้สึกนึกคิดของตนเองเป็นหลัก ดังนั้นวิธีการนี้จะมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสศึกษาวิเคราะห์ถึงความรู้สึก และพฤติกรรมของตนอย่างลึกซึ้งและยังเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนให้น่าสนใจ และนำติดตามอีกด้วย

กาญจนา เลิศธีระวิวัฒน์ (2533: 6) กล่าวว่า บทบาทสมมติหมายถึง วิธีการสอนที่เป็นกิจกรรมการแสดงของนักเรียนที่ผู้วิจัยกำหนดบทบาทและสถานการณ์ แล้วให้ผู้เรียนแสดงโดยไม่มีการฝึกซ้อมมาก่อน แต่ให้ผู้เรียนแสดงออกตามที่ตนคิดว่าควรจะเป็นและถือเอาการแสดงออกทั้งความรู้สึก และพฤติกรรมของผู้แสดงมาเป็นข้ออภิปราย

สุพิน บุญชูวงศ์ (2538: 74) ได้ให้ความหมายวิธีสอนแบบแสดงบทบาทสมมติว่า หมายถึง วิธีสอนที่ใช้บทบาทสมมติขึ้นจากความจริงมาเป็นเครื่องมือในการสอน โดยครูสร้างสถานการณ์สมมติและบทบาทขึ้นมาให้นักเรียนได้แสดงออกตามที่ตนคิดว่าควรจะเป็น มีการนำการแสดงออกทั้งทางด้านความรู้ ความคิด และ พฤติกรรมของผู้แสดงมาใช้เป็นพื้นฐานในการให้ความรู้และเข้าใจให้แก่ นักเรียนในเรื่องความรู้และปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

ศรัทธา เทียงเจริญ (2541) กล่าวว่า การแสดงบทบาทสมมติคือการยกเอาเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงมาแสดงเลียนแบบ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจสภาพการที่เกิดขึ้น แล้วนำมาอภิปรายถึงเหตุและผล เพื่อแก้ปัญหาเหตุการณ์นั้น

จากความหมายของบทบาทสมมติ สรุปได้ว่าบทบาทสมมติหมายถึง วิธีสอนที่ครูจัดสถานการณ์ขึ้นให้เหมือนกับปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง เพื่อให้เด็กเข้าใจสถานการณ์ที่เกิดขึ้นและจุดประกายให้นักเรียนเรียนรู้ที่จะหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา จากนั้นให้เด็กแสดงบทบาทออกไปตามที่คิดและได้ประสมเข้ากับตัวเอง แล้วสรุปวิธีในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างเหมาะสม

3.2 การสอนโดยใช้บทบาทสมมติ

รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้บทบาทสมมติ พัฒนาขึ้นโดย เชฟเทลและเชฟเทล (Shaftel and Shaftel, 1967: 67-71 อ้างถึงใน ทิศนา แจมมณี 2550: 242) ให้ความสำคัญกับปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของบุคคล เขากล่าวว่า บุคคลสามารถเรียนรู้เกี่ยวกับตนเองได้จากการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น และความรู้สึกนึกคิดและค่านิยมต่าง ๆ ของบุคคลก็เป็นผลมาจากการที่บุคคลมี

การปะทะสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบข้าง และได้สัมผัสไว้ภายในลึก ๆ โดยที่บุคคลอาจไม่รู้ตัวเลยก็ได้ การสวมบทบาท เป็นวิธีการที่ช่วยให้บุคคลได้แสดงความรู้สึกนึกคิดต่าง ๆ ที่อยู่ภายในออกมา ทำให้สิ่งที่ซ่อนเร้นอยู่เปิดเผยออกมา และนำมาศึกษาทำความเข้าใจกันได้ ช่วยให้บุคคลเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับตนเองในขณะเดียวกัน การที่บุคคลสวมบทบาทผู้อื่น ก็สามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในความคิด ค่านิยม และพฤติกรรมของผู้อื่นได้เช่นเดียวกัน

3.3 วิธีสอนบทบาทสมมติ

ทิสนา แคมมณี (2550: 358) กล่าวว่า วิธีสอนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมติ คือ กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยการให้ผู้เรียนสวมบทบาทในสถานการณ์ซึ่งมีความใกล้เคียงกับความเป็นจริง และแสดงออกตามความรู้สึกนึกคิดของตน และนำเอาการแสดงออกของผู้แสดง ทั้งทางด้านความรู้ ความคิด ความรู้สึกและพฤติกรรมที่สังเกตพบ มาเป็นข้อมูลในการอภิปราย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ ชูศรี สนิทประชากร (2525: 14) กล่าวว่า บทบาทสมมติเป็นวิธีการอย่างหนึ่งเพื่อให้ผู้เรียนได้มีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในเรื่องที่เรียน โดยที่ผู้สอนสร้างสถานการณ์สมมติ และบทบาทสมมติขึ้นมาให้ผู้เรียนได้แสดงออกตามที่ตนคิดว่าควรจะเป็นและถือเอาการแสดงออกทั้งทางความรู้และพฤติกรรมของผู้แสดงมาเป็นข้ออภิปรายเพื่อการเรียนรู้ การแสดงบทบาทสมมติเป็นการฝึกให้ผู้แสดงได้ประสบกับสถานการณ์จริงในสภาพของการสมมติขึ้นมา ทั้งนี้เพื่อฝึกให้ผู้เรียนได้ทดลองและเรียนรู้ที่จะปรับพฤติกรรมของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพในสภาวะต่าง ๆ

3.4 ขั้นตอนการสอนบทบาทสมมติ

ทิสนา แคมมณี (2550: 359-360) ได้เสนอขั้นตอน ในการใช้วิธีสอนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมติให้มีประสิทธิภาพดังนี้

1. การเตรียมการ ผู้สอนกำหนดวัตถุประสงค์เฉพาะให้ชัดเจน และสร้างสถานการณ์และบทบาทสมมติที่จะช่วยสนองวัตถุประสงค์นั้น สถานการณ์และบทบาทสมมติที่กำหนดขึ้นควรมีความใกล้เคียงความเป็นจริง
2. การเริ่มบทเรียน ผู้สอนสามารถกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนได้หลายวิธี เช่น โยงประสบการณ์ใกล้ตัวผู้เรียน หรือประสบการณ์ที่ผู้เรียนได้รับจากการเรียนครั้งก่อนๆ
3. การเลือกผู้แสดง ควรเลือกให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการแสดง เช่น เลือกผู้แสดงให้เหมาะสมกับบทบาท เพื่อช่วยให้การแสดงเป็นไปอย่างราบรื่นตามวัตถุประสงค์ได้อย่างรวดเร็ว หรือเลือกผู้แสดงที่มีลักษณะตรงกันข้ามกับบทบาทที่กำหนดให้เพื่อช่วยให้ผู้แสดงนั้นได้รับประสบการณ์ใหม่ ได้ทดลองแสดงพฤติกรรมใหม่ๆ และเกิดความเข้าใจในความรู้สึกและพฤติกรรมของผู้ที่มีลักษณะต่างไปจากตน

4. การเตรียมผู้สังเกตการณ์ หรือผู้ชม ผู้สอนควรเตรียมผู้ชม และทำความเข้าใจกับผู้ชมว่า การแสดงบทบาทสมมตินี้ จัดขึ้นมีไ่มุ่งที่ความสนุก แต่มุ่งที่จะให้เกิดการเรียนรู้เป็นสำคัญ ดังนั้นจึงควรชมด้วยความสังเกต ผู้สอนควรให้คำแนะนำว่าควรสังเกตอะไร

5. การแสดง ก่อนการแสดงอาจมีการจัดฉากการแสดงให้ดูสมจริง ฉากการแสดงอาจเป็นฉากง่าย ๆ หรืออาจจะจัดให้ดูสวยงาม แต่ไม่ควรจะใช้เวลาามาก และควรคำนึงถึงความประหยัดด้วย เมื่อทุกฝ่ายพร้อมแล้ว ผู้สอนเริ่มให้แสดง และสังเกตการณ์แสดงอย่างใกล้ชิด ไม่ควรมีการจัดการแสดงกลางคัน นอกจากกรณีที่มีปัญหาเมื่อการแสดงออกนอกทาง ผู้สอนอาจจำเป็นต้องให้คำแนะนำบ้าง เมื่อการแสดงดำเนินไปพอสมควรแล้ว ผู้สอนควรตัดบทควรทำเมื่อเห็นว่าการแสดงได้ให้ข้อมูลแก่กลุ่มเพียงพอที่จะนำมาวิเคราะห์และอภิปรายเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ หรือตัดบทเมื่อการแสดงเริ่มยืดเยื้อ หรือเมื่อผู้ชมพอจะเข้าใจว่า เรื่องราวจะดำเนินต่ออย่างไร

6. การวิเคราะห์อภิปรายผลการแสดง ขั้นนี้เป็นขั้นสำคัญมาก เพราะเป็นขั้นที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ชัดเจนตามวัตถุประสงค์ เทคนิคที่จำเป็นสำหรับการอภิปรายในช่วงนี้มีหลายประการ ที่สำคัญคือการสัมภาษณ์ความรู้สึกและความคิดของผู้แสดงและจัดบันทึกไว้บนกระดาน ต่อจากนั้นจึงสัมภาษณ์ผู้ชมหรือผู้สังเกตการณ์ถึงข้อมูลที่สังเกตได้ ผู้สอนควรจดข้อมูลนี้ไว้บนกระดาน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเห็นประเด็นในการอภิปรายและสรุป ต่อจากนั้น จึงให้ทุกฝ่ายร่วมกันอภิปราย แสดงความคิดเห็น และสรุปประเด็นการเรียนรู้ สิ่งสำคัญมากที่ผู้สอนพึงคำนึงในการอภิปรายคือ การให้ผู้เรียนแสดงบทบาทสมมติเพื่อวัตถุประสงค์จะใช้บทบาทเป็นเครื่องมือในการดึงความรู้สึกนึกคิด การรับรู้ เจตคติ หรืออคติต่าง ๆ ที่ซ่อนอยู่ในส่วนลึกของผู้แสดงออกมาเพื่อเป็นข้อมูลในการเรียนรู้ ดังนั้นการอภิปรายจึงต้องมุ่งเน้นและอภิปรายในเรื่องของพฤติกรรมที่ผู้สวมบทบาทแสดงออกและความรู้สึกที่เป็นเหตุผลผลักดันให้เกิดการแสดงพฤติกรรมนั้นออกมา การซักถามจึงควรมุ่งประเด็นไปที่ว่าผู้แสดงได้แสดงพฤติกรรมอะไรบ้าง ทำไมจึงแสดงพฤติกรรมเช่นนั้น และพฤติกรรมนั้นก่อให้เกิดผลอะไรตามมา การอภิปรายไม่ควรมุ่งประเด็นไปที่การแสดงของผู้สวมบทบาทว่า แสดงได้ดี - ไม่ดี เพียงใด เพราะนอกจากจะเป็นการอภิปรายที่ผิดวัตถุประสงค์แล้ว ยังอาจทำให้ผู้แสดงเสียความรู้สึกได้

ในกรณีที่การอภิปรายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และผู้เรียนเสนอแนะแนวคิดและแนวทางอื่น ๆ เพิ่มเติมแตกต่างไปจากที่ผู้สวมบทบาทแสดง ผู้สอนอาจให้มีการแสดงและการอภิปรายเพิ่มเติม และสรุปบทเรียนอีกครั้งหนึ่ง

ข้อดีและข้อจำกัด ของวิธีสอน โดยใช้บทบาทสมมติ

ข้อดี

- 1) เป็นวิธีสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจความรู้สึกและพฤติกรรมของผู้อื่น ได้เรียนรู้การเอาใจเขามาใส่ใจเรา เกิดการเรียนรู้ที่ลึกซึ้ง
- 2) เป็นวิธีสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจและเกิดการเปลี่ยนแปลงเจตคติและพฤติกรรมของตน
- 3) เป็นวิธีสอนที่ช่วยพัฒนาทักษะในการเผชิญสถานการณ์ตัดสินใจและแก้ปัญหา
- 4) เป็นวิธีสอนที่ช่วยให้การเรียนการสอนมีความใกล้เคียงกับสภาพความเป็นจริง
- 5) เป็นวิธีสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนมาก ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างสนุกสนาน และการเรียนรู้มีความหมายสำหรับผู้เรียน เพราะข้อมูลมาจากผู้เรียนโดยตรง

ข้อจำกัด

- 1) เป็นวิธีสอนที่ใช้เวลามากพอสมควร
- 2) เป็นวิธีสอนที่ต้องอาศัยการเตรียมการและเตรียมการและการจัดการอย่างรัดกุม หากจัดการไม่ดีพอ อาจเกิดความยุ่งยากสับสนขึ้นได้
- 3) เป็นวิธีสอนที่ต้องอาศัยความไวในการรับรู้ (sensitivity) ของผู้สอนหากผู้สอนขาดคุณสมบัตินี้ไม่รับรู้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนบางคน และไม่ได้แก้ปัญหาแต่ต้นอาจเกิดเป็นปัญหาต่อเนื่องไปได้
- 4) เป็นการสอนที่ต้องอาศัยความสามารถของครูในการแก้ปัญหาเนื่องจากการแสดงของผู้เรียนอาจไม่เป็นไปตามความคาดหวังของผู้สอน ผู้สอนจะต้องสามารถแก้ปัญหาหรือปรับสถานการณ์และประเด็นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในครั้งนี้ มีหัวข้อสำคัญ คือ การสอนโดยใช้บทบาทสมมติ และการประหยัด ซึ่งมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังตัวอย่างต่อไปนี้

4.1 งานวิจัยเกี่ยวกับการสอนโดยใช้บทบาทสมมติ

งานวิจัยเกี่ยวกับการสอนโดยใช้บทบาทสมมติ มีตัวอย่างดังต่อไปนี้

อายุพร สาขาคี (2548) ได้ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมในการแก้ปัญหของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติในภาพรวม และจำแนกรายด้าน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชาย-หญิง อายุ 4-5 ปี ชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนสามเสนนอก (ประชาราษฎร์อนุกุล)

เขตดินแดง สังกัดสำนักการศึกษากรุงเทพมหานครจำนวน 15 คน เพื่อจัดกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติ ใช้เวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 40 นาที รวมทั้งสิ้น 24 ครั้ง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ แผนการจัดกิจกรรมผลการวิจัย พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติ มีพฤติกรรมในการแก้ปัญหา หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมในการแก้ปัญหของเด็กปฐมวัยแยกเป็นรายด้าน ได้แก่พฤติกรรมในการแก้ปัญหของตนเอง พฤติกรรมในการแก้ปัญหของตนเองที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่นและพฤติกรรมในการแก้ปัญหเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น พบว่า หลังการจัดกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติ เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมในการแก้ปัญหทั้ง 3 ด้าน เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

รัมภาศิษ ปิติมล (2547) วิจัยเรื่อง การใช้กิจกรรมบทบาทสมมติแบบกึ่งชี้แนะเพื่อส่งเสริมความเชื่อมั่นด้านการกล้าแสดงออกของเด็กปฐมวัย โรงเรียนศรีจิตรา จังหวัดปทุมธานี กลุ่มตัวอย่างคือเด็กปฐมวัยที่มีอายุ 4-5 ปี กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาล ปีที่ 2 ปีการศึกษา 2547 ของโรงเรียนศรีจิตรา สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำนวน 30 คน เป็นชาย 19 คน และหญิง 11 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ผลการวิจัยพบว่า 1) เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมบทบาทสมมติแบบกึ่งชี้แนะมีความเชื่อมั่นด้านการกล้าแสดงออกสูงขึ้น 2) พฤติกรรมความเชื่อมั่นด้านการกล้าแสดงออกของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยหลังการทดลองมีคะแนนความเชื่อมั่นด้านการกล้าแสดงออกสูงกว่าก่อนการทดลอง

วัชรินทร์ แสงจินดา (2548) วิจัยผลการจัดประสบการณ์การเล่นบทบาทสมมติประกอบการเล่านิทาน โดยใช้เทคนิคเบียร์รูดกรที่มีต่อความสามารถทางภาษาด้านการพูดของเด็กปฐมวัย กลุ่มทดลองที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าได้แก่ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 22 คน ได้มาโดยการเลือกเจาะจง ผลการศึกษาค้นคว้าปรากฏว่า 1) จากการประเมิน 2 ครั้ง เด็กปฐมวัยมีความสามารถทางภาษาด้านการพูดอยู่ในระดับดีและดีเยี่ยมระหว่างการจัดประสบการณ์การเล่นบทบาทสมมติประกอบการเล่านิทานโดยใช้เทคนิคเบียร์รูดกร 2) หลังการจัดประสบการณ์การเล่นบทบาทสมมติประกอบการเล่านิทาน โดยใช้เทคนิคเบียร์รูดกร เด็กปฐมวัยมีความสามารถทางภาษาด้านการพูดโดยรวมด้านการบอกชื่อตัวละครเป็นการแต่งประโยคบอกเล่าและเป็นการใช้ภาษาในภาพอธิบายสูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์การเล่นบทบาทสมมติประกอบการเล่านิทาน โดยใช้เทคนิคเบียร์รูดกรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ธรรมนันท์กา แฉ่งสว่าง (2547) ได้ทำการวิจัย ผลของการใช้โปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะด้วยบทบาทสมมติกับตัวแบบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และศึกษาปฏิสัมพันธ์

ระหว่างการได้รับโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะด้วยบทบาทสมมติกับตัวแบบ กับเพศของนักเรียนที่มีต่อจิตสาธารณะ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 โรงเรียนสาธิตสถาบันราชภัฏสงขลา จังหวัดสงขลา จำนวน 68 คน โดย สุ่มเลือกห้องด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 1 ห้องเรียน เป็นเพศชาย 17 คน เพศหญิง 17 คน ผลวิจัยพบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับ โปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะด้วยบทบาทสมมติกับตัวแบบ มีจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับ โปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะด้วยบทบาทสมมติกับตัวแบบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างการได้รับ โปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะด้วยบทบาทสมมติกับตัวแบบ กับเพศที่มีต่อจิตสาธารณะของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ดวงสมร จันทับ (2550) วิจัยเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้บทบาทสมมติและการเล่านิทาน ที่มีต่อความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพระหฤทัยคอนเือง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพระหฤทัยคอนเือง เขตคอนเือง กรุงเทพมหานคร จำนวน 9 ห้องเรียน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 ที่ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 60 คน ผลวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทบาทสมมติ และการเล่านิทานระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 2) นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยบทบาทสมมติและการเล่านิทานก่อนการทดลองและหลังการทดลองมีความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 3) นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการเล่านิทานมีความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่ากลุ่มควบคุม 4) นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยบทบาทสมมติมีความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม สูงกว่ากลุ่มการเล่านิทาน และกลุ่มควบคุม

4.2 งานวิจัยเกี่ยวกับการประหยัด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการประหยัดมีตัวอย่างดังต่อไปนี้

ดาวเรือง เหมวรงค์กุล (2542) ทำวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบความรู้ และการปฏิบัติในการประหยัดไฟฟ้าระหว่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนที่อยู่และไม่อยู่ในโครงการห้องเรียนสีเขียว กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ นักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมือง ลำปาง จำนวน 353 คน จำแนกเป็นนักเรียนในโรงเรียนที่อยู่ และไม่อยู่ในโครงการ

ห้องเรียนสี่เหลี่ยม กลุ่มละ 178 คนและ 175 คน ตามลำดับ ผลการศึกษา สรุปได้ดังนี้ 1) นักเรียนที่อยู่ในโรงเรียน โครงการห้องเรียนสี่เหลี่ยม มีความรู้เรื่องการประหยัดไฟฟ้าและ แล่งกำเนิดไฟฟ้าในระดับดีและ มีการปฏิบัติการประหยัด ไฟฟ้าระดับสูง ส่วนนักเรียนที่ไม่ได้อยู่ใน โครงการห้องเรียนสี่เหลี่ยมมีความรู้ระดับปานกลาง แต่มีการปฏิบัติการประหยัดไฟฟ้าระดับดี 2) นักเรียนที่อยู่ในโครงการห้องเรียนสี่เหลี่ยม มีความรู้เรื่องการประหยัดและ แล่งกำเนิด ไฟฟ้ามากกว่านักเรียนที่ไม่อยู่ในโครงการห้องเรียนสี่เหลี่ยม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 3) นักเรียนที่อยู่ในโครงการห้องเรียนสี่เหลี่ยมมีการปฏิบัติ การประหยัดไฟฟ้ามากกว่า นักเรียนที่ไม่อยู่ในโครงการห้องเรียนสี่เหลี่ยม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.001

นฤมล มณีงาม (2547) ได้พัฒนาโปรแกรมสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการประหยัดพลังงานตามหลักการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2547 โรงเรียนบ้านนาอิน อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีนครินทร์ เขต 1 จำนวน 20 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผ่านโปรแกรมสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการประหยัดพลังงาน มีจิตสำนึกเกี่ยวกับการประหยัดพลังงาน โดยเฉพาะนักเรียนร้อยละ 90 มีจิตสำนึกเกี่ยวกับการประหยัดพลังงานอยู่ในระดับที่ 3 คือ จิตสำนึกระดับการมีปฏิกริยาแบบตอบโต้อย่างใช้วิจารณ์ญาณ และนักเรียนร้อยละ 10 มีจิตสำนึก ระดับที่ 2 คือ จิตสำนึก ระดับสภาพของการมีปฏิกริยาแบบตอบโต้ 2) หลังเข้าร่วมโปรแกรม นักเรียนมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้เกี่ยวกับวิธีประหยัดพลังงาน สูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) หลังเข้าร่วมโปรแกรม นักเรียนมีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมประหยัดพลังงาน สูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) หลังเข้าร่วมโปรแกรมมีนักเรียนร้อยละ 90 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด สามารถให้เหตุผลเชื่อมโยงการปฏิบัติในการประหยัดพลังงานกับผลกระทบต่อสังคม โดยคำนึงถึงคุณธรรม จริยธรรม และสังคม

ฉัฐกรณ์ สติชัย (2541) ทำวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการประหยัดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้กระบวนการทำค่านิยมให้กระจ่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 50 คน ผลวิจัยพบว่า 1) พฤติกรรมการประหยัดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้กระบวนการทำค่านิยมให้กระจ่างก่อนเรียนและหลังเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) ความคงทน เกี่ยวกับพฤติกรรมการประหยัดของนักเรียนที่เรียนโดยใช้กระบวนการทำค่านิยมให้กระจ่าง ปรากฏว่า พฤติกรรมการประหยัดหลังเรียน และหลังเรียน 2 สัปดาห์ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05

สินินุช ม่วงกล้า (2544) ได้ทำวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการประหยัดไฟฟ้าของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนนทบุรี พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับสูงคือ มี

การปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอปฏิบัติทุกครั้งหรือเกือบทุกครั้งที่ใช้เครื่องใช้ไฟฟ้า ปัจจัยทางด้านจิตใจ 3 ตัวแปรคือทัศนคติต่อการประหยัดพลังงานไฟฟ้า ความเชื่ออำนาจในตน และลักษณะมุ่งอนาคต และควบคุมตน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมประหยัดพลังงานไฟฟ้าของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ปัจจัยสภาพแวดล้อมคือ การสนับสนุนทางสังคม การรับรู้ปทัสถานทางสังคม และการรับรู้ข่าวสารทางด้านพลังงาน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมประหยัดพลังงานไฟฟ้าของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ปัจจัยที่มีความเหมาะสมในการอธิบายความหมายเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมประหยัดพลังงานไฟฟ้าได้ดีที่สุดคือ ลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตน การรับรู้ข่าวสารด้านพลังงานและรับรู้ปทัสถานทางสังคมตามลำดับ โดยร่วมกันสามารถอธิบายความเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมประหยัดพลังงานไฟฟ้าได้ร้อยละ 22.7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

อรพิน สุขแจ่ม (2546) วิจัยเรื่องผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อการประหยัดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศรีวิทย จังหวัดชุมพร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศรีวิทย จังหวัดชุมพร ปีการศึกษา 2545 จำนวน 30 คน ที่ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย ผลวิจัยพบว่า 1) นักเรียนมีการประหยัดมากขึ้นหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อการประหยัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) นักเรียนกลุ่มทดลองมีการประหยัดมากกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

จิรนนท์ สุภาพ (2548) วิจัยเรื่อง ความรู้ ความเข้าใจและพฤติกรรมประหยัดไฟฟ้าของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการห้องเรียนสีเขียว ในจังหวัดระยอง กลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียนระดับมัธยมศึกษาจากโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการห้องเรียนสีเขียว ในจังหวัดระยอง จำนวน 2 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนระยองวิทยาคมและโรงเรียนวัดป่าประดู่ รวม 440 คน ผลปรากฏว่า 1) สื่อในห้องเรียนสีเขียวที่ช่วยให้นักเรียนรับรู้ข้อมูลข่าวสารและเข้าใจเกี่ยวกับห้องเรียนสีเขียวได้มากที่สุดคือ อาจารย์ผู้รับผิดชอบห้องเรียนสีเขียว 2) นักเรียนมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับห้องเรียนสีเขียวในระดับมาก 3) นักเรียน มีพฤติกรรมประหยัดไฟฟ้าระดับมาก 4) นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับห้องเรียนสีเขียวไม่แตกต่างกัน แต่สำหรับนักเรียนที่มีระดับการศึกษา และรายได้ของครอบครัวที่ต่างกันมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับห้องเรียนสีเขียวแตกต่างกัน 5) นักเรียนที่มีเพศ ระดับการศึกษาและรายได้ของครอบครัวที่ต่างกัน มีพฤติกรรมประหยัดไฟฟ้าแตกต่างกัน 6) ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับห้องเรียนสีเขียวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมประหยัดไฟฟ้าของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการห้องเรียนสีเขียว โดยมีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ

จากงานวิจัยที่ได้ศึกษาพบว่า วิธีการต่าง ๆ ที่มีผู้นำมาทดลองช่วยให้ผู้เรียนมีพฤติกรรม การประหยัดที่ดีขึ้น พฤติกรรมการประหยัดมิได้เกิดขึ้นได้เอง แต่เกิดจากการได้รับการอบรมสั่ง สอน การปลูกจิตสำนึก การสร้างความตระหนักให้เกิดขึ้น อีกทั้งต้องมีปัจจัยหลายอย่างเป็นตัว ส่งเสริมด้วย เช่น บุคคลในครอบครัว สถาบันการศึกษา สังคม เป็นส่วนที่ส่งเสริมให้คนเหล่านั้นรู้ คุณค่าของการประหยัด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ผลการใช้บทบาทสมมติที่มีต่อพฤติกรรมการประหยัด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา จังหวัดสมุทรปราการ” เป็นงานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณลักษณะในด้านการประหยัดให้เกิดแก่นักเรียน เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการประหยัด โดยได้นำการแสดงบทบาทสมมติมาใช้ การวิจัยครั้งนี้มีวิธีการดำเนินการดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา จังหวัดสมุทรปราการ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 9 ห้องเรียน นักเรียน 284 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 28 คน ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา จังหวัดสมุทรปราการ ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติและแบบสังเกตพฤติกรรมการประหยัด

2.1 แผนการจัดกิจกรรมบทบาทสมมติ มีจำนวน 8 แผน ใช้เวลาแผนละ 60 นาที

ในการสร้างกิจกรรมบทบาทสมมติ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการประหยัดโดยเน้นเรื่องที่อยู่ใกล้ตัวนักเรียน และเป็นสิ่งที่นักเรียนได้สัมผัสด้วยการกระทำและการเห็นแบบอย่าง คือรับประทานอาหารให้หมดจาน คั้นน้ำให้หมดแก้ว ปิดไฟปิดเครื่องปรับอากาศทุกครั้งเมื่อเลิกใช้ ใช้ดินสอให้หมดแท่ง นำวัสดุเหลือใช้มาประดิษฐ์เป็นสิ่งที่มีความประโยชน์ ใช้กระดาษอย่างคุ้มค่า การรู้จักการออมเงิน และใช้อย่างประหยัด รวมทั้งหมด 8 กิจกรรม ผู้ศึกษาได้ศึกษาขั้นตอนการสอนจากเอกสารและงานวิจัยต่างๆ และได้ใช้ขั้นตอนการสอนโดยใช้บทบาทสมมติ 5 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. **ขั้นเตรียมการ** บอกวัตถุประสงค์การเรียนรู้ วัตถุประสงค์การใช้บทบาทสมมติ ครู กำหนดสถานการณ์บทบาทสมมติ
2. **ขั้นการแสดงบทบาทสมมติ** ครูแนะนำผู้แสดง ทำความเข้าใจ ชักชวนและแสดง เตรียมนักเรียนที่เหลือให้เป็นผู้สังเกต
3. **ขั้นอภิปรายผลการแสดง** นักเรียนแต่ละคนแสดงความคิดเห็นที่ได้รับรู้จากบทบาทสมมติ ได้ข้อคิดอะไรจากบทบาทที่ได้รับ
4. **ขั้นสรุป** เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นต่อเหตุการณ์ที่ได้แสดงบทบาทสมมติว่าสามารถนำไปใช้จริงได้อย่างไร ให้ผู้แสดงบทบาทสมมติแสดงความคิดเห็นมาเป็นข้อ จดลงบนกระดาน
5. **ขั้นการประเมินผล** สังเกตความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม สังเกตพฤติกรรม ในการแสดงออก

การหาคุณภาพของแผนการจัดกิจกรรม ได้นำแผนการจัดกิจกรรมไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่านให้ความคิดเห็นเพื่อหาความตรงเชิงเนื้อหา ผลปรากฏว่า ค่าดัชนีความสอดคล้อง อยู่ระหว่าง 0.67-1.0 สรุปได้ว่าแผนการจัดกิจกรรมโดยใช้บทบาทสมมติ จำนวน 8 แผน ที่ ประกอบด้วย จุดประสงค์ เนื้อหา บทบาทสมมติ กิจกรรม สื่อการเรียน และการประเมินผล มีความตรงเชิงเนื้อหา สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ แต่ก็มีส่วนที่ต้องปรับปรุงแก้ไขบ้าง เช่น รูปภาพควรจะให้เหมาะสมกับวัย เป็นภาพที่น่ารัก ควรจะเป็นภาพการรับประทานอาหารของกลุ่มเด็ก ๆ ที่แสดงถึงการรับประทานอาหาร บทบาทสมมติในเรื่อง นำวัสดุเหลือใช้มาประดิษฐ์เป็นสิ่งที่มีความเหมาะสมกับวัยหรือไม่ บางบทบาทค่อนข้างยากไป และบางบทบาทค่อนข้างสับสน ทั้งนี้ผู้วิจัยก็ได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต่อไป

2.2 แบบสังเกตพฤติกรรมการประหยัด ได้จัดทำแบบสังเกตพฤติกรรมการประหยัด ก่อน และหลังการเรียน โดยใช้ บทบาทสมมติ เพื่อใช้สังเกต ก่อนการเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน โดยใช้แบบสังเกตฉบับเดียวกัน ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ใกล้ตัวนักเรียนมากที่สุด ได้แก่ พฤติกรรม ในการรับประทานอาหาร การคั้นน้ำ การใช้น้ำ การใช้ไฟ การใช้เครื่องใช้ที่เป็นประเภทเครื่องเขียน และ การใช้เงิน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

อาหาร

1. รับประทานอาหารที่คุณครูตักให้หมด
2. ตักอาหารเองและรับประทานหมด
3. เลือกตักอาหารแต่เฉพาะที่ชอบ

น้ำ

4. คัดน้ำหมดขวดทุกวัน
5. กัดน้ำดื่มและดื่มหมดทุกครั้ง
6. กัดน้ำดื่มแล้วน้ำที่เหลือนำมาล้างหน้า
7. กัดน้ำดื่มและที่เหลือจากดื่มจะล้างมือ
8. เมื่อเห็นก๊อกน้ำเปิดทิ้งไว้จะเข้าไปปิดทันที

ไฟ

9. ปิดไฟฟ้าทุกครั้งที้ออกจากห้อง
10. ปิดเครื่องปรับอากาศเมื่อออกไปพักเที่ยง
11. หากอากาศเย็นไม่เปิดเครื่องปรับอากาศ
12. เล่นคอมพิวเตอร์เสร็จปิดคอมพิวเตอร์ทุกครั้ง

ของใช้

13. เก็บดินสอ ดินสอสีทันทีที่หั่นลงพื้น
14. เก็บยางลบทันทีที่หั่นลงพื้น
15. ไม่หั่นยางลบเล่น
16. เศษวัสดุเหลือใช้ นำไปใช้ต่อ
17. เก็บกระดาษหน้าเดียวไปใช้ต่อ
18. นำกระดาษที่ใช้หมดทั้งสองหน้ามาพับให้เป็นของเล่น

เงิน

19. เก็บเงินที่เหลือจากค่าขนมนำไปออม
20. เงินที่เหลือจากค่าขนมส่วนหนึ่งนำมาทำบุญช่วยเหลือคนด้อยโอกาสกับโรงเรียน

ผู้วิจัยได้นำแบบสังเกตพฤติกรรมการประหยัด ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบทุกรายการพฤติกรรม ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.0 สามารถนำไปใช้สังเกตพฤติกรรมความประหยัดในโรงเรียนกับนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.1 สังเกตพฤติกรรมการประหยัดของนักเรียนก่อนการทดลอง ในการสังเกตได้สังเกต เฉพาะช่วงที่นักเรียนอยู่ในโรงเรียนเป็นเวลา 5 วัน ติดต่อกัน วันละ 3 ครั้ง ในเวลา 9.00 - 10.00 น. สังเกตเวลา 11.55-12.55 น. และเวลา 14.00-14.20 น.

3.2 นำแผนการจัดกิจกรรมบทบาทสมมติที่เน้นพฤติกรรมการประหยัดมาใช้กับกลุ่ม ตัวอย่างจนครบ 8 กิจกรรมในเวลา 08.05-09.05 น. และเวลา 11.00-12.00 น. วันที่ 9-19 มิถุนายน 2551 สัปดาห์ละ 4 แผนกิจกรรม ในระหว่างที่ใช้แผนกิจกรรมได้สังเกตพฤติกรรมระหว่างเรียนไปด้วย

3.3 สังเกตพฤติกรรมการประหยัด หลังการใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ จำนวน 5 วัน วัน ละ 3 ครั้งคือ เวลา 9.00 - 10.00 น. เวลา 11.55-12.55 น. และเวลา 14.00-14.20 น.

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังที่ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลได้ดังที่กล่าวมาแล้ว ได้นำผลการสังเกตพฤติกรรมการประหยัดก่อนเรียน และหลังเรียน หาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที่

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “ผลการใช้บทบาทสมมติที่มีต่อพฤติกรรมการประหยัด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา จังหวัดสมุทรปราการ” เป็นงานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณลักษณะในด้านการประหยัดให้เกิดแก่นักเรียน เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการประหยัด โดยได้นำการแสดงบทบาทสมมติมาเป็นสื่อการเรียนเพื่อให้นักเรียนเห็นพฤติกรรมของตัวละครในการแสดงบทบาทสมมติ และนำมาเป็นแนวทางในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักเรียน การวิจัยครั้งนี้มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการประหยัด ที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนก่อนและหลังการทดลอง
2. ข้อสังเกตที่ได้จากการใช้แผนการจัดกิจกรรมการใช้บทบาทสมมติที่มีต่อพฤติกรรมการประหยัด

1. ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการประหยัดที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนก่อนและหลังการทดลอง

การเปรียบเทียบพฤติกรรมการประหยัดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรม โดยใช้บทบาทสมมติ ปรากฏผลดังนี้

ตารางแสดงผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการประหยัดก่อนและหลังการจัดกิจกรรมโดยใช้บทบาทสมมติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

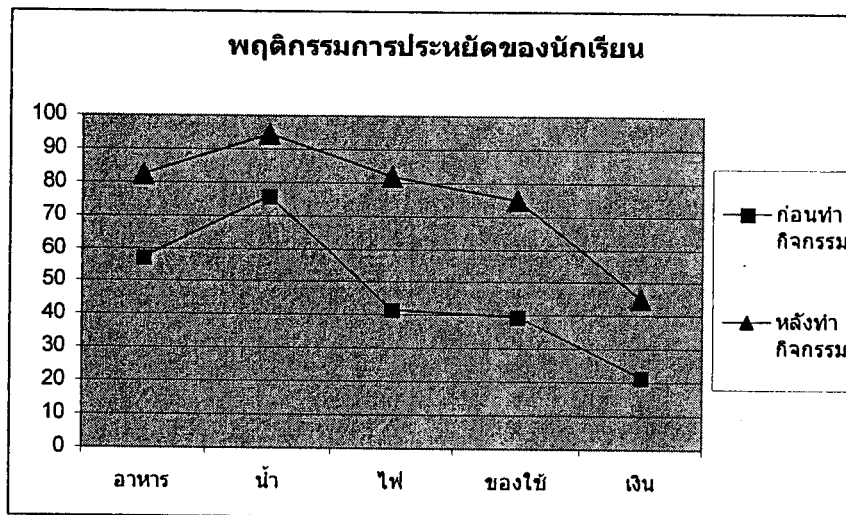
การทดสอบ	n	\bar{X}	s	d	s_d	t
ก่อนเรียน	28	8.24	1.50			
หลังเรียน	28	12.77	1.82	4.54	2.27	15.49 *

* $p < .05$

เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการประหยัดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่า พฤติกรรมที่ปฏิบัติหลังการจัดกิจกรรมโดยใช้บทบาทสมมติสูงกว่าก่อนจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เพื่อให้เห็นความเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมการประหยัดก่อนและหลังเรียนในทุกกลุ่ม รายการชัดเจนมากขึ้น จึงได้ทำการเปรียบเทียบพฤติกรรมการประหยัดดังในภาพ

ภาพแสดงผลการเปรียบเทียบ พฤติกรรมการประหยัดในแต่ละกลุ่ม ก่อนและหลัง การทดลอง

	ผลการสังเกตก่อนทำกิจกรรม	ผลการสังเกตหลังทำกิจกรรม
อาหาร	57.14	82.62
น้ำ	75.89	94.46
ไฟ	41.52	81.92
ของใช้	39.64	74.82
เงิน	21.79	45.36

จากภาพ พบว่านักเรียนมีพฤติกรรมการประหยัดน้ำมากที่สุด (ร้อยละ 94.46) รองลงมา คือ อาหาร (ร้อยละ 82.62) ไฟ (ร้อยละ 81.92) ของใช้ (ร้อยละ 74.82) และ เงิน (ร้อยละ 45.36) ตามลำดับ

2. ข้อสังเกตที่ได้จากการใช้แผนการจัดกิจกรรมการใช้บทบาทสมมติ

จากการใช้แผนการจัดกิจกรรมเรื่องผลการใช้บทบาทสมมติ ที่มีต่อพฤติกรรมการประหยัด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น จำนวน 8 แผน โดยจัดให้มีการทดลองโดยใช้สัปดาห์ละ 4 แผน ติดต่อกัน 2 สัปดาห์ ผลปรากฏดังนี้

นักเรียนมีความกระตือรือร้น และสนใจในกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติเป็นอย่างมาก มีนักเรียนหลายคนที่ต้องการเป็นผู้แสดงในบทบาทสมมติในแต่ละกิจกรรม เพราะเป็นกิจกรรมที่นักเรียนได้แสดงออก และอยากจะแสดงออก เพราะในแต่ละกิจกรรมล้วนแต่เป็นสิ่งที่ใกล้ตัวนักเรียนหรือเป็นสิ่งที่มืออยู่ในตัวนักเรียน นักเรียนทุกคนมีความยินดีที่จะได้เป็นส่วนหนึ่งของการแสดง ในการแสดงแต่ละกิจกรรมนั้น นักเรียนมีความสามารถแสดงได้ตามวัย นักเรียนที่เป็นผู้ดูการแสดง มีความสนใจมากและตั้งใจฟัง โดยผู้วิจัยได้สังเกตเห็นว่าผู้ดูการแสดงให้ความร่วมมือ โดยการตั้งใจดู และเงียบ ผู้วิจัยได้สังเกตเห็นพฤติกรรมของนักเรียนดังนี้

พฤติกรรมที่เปลี่ยน ไปของนักเรียนจากพฤติกรรมที่ไม่ค่อยประหยัดก่อนการเรียน ในหมวด อาหารคือ รับประทานอาหารไม่หมดจาน คืมน้ำไม่หมดแก้ว ที่ซื้อมาคืมเป็นขวดก็จะคืมไม่หมด ที่เหลือก็ทิ้ง หลังจากที่นักเรียนได้รับรู้เรื่องการประหยัด โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้โดยใช้บทบาทสมมติ ผลปรากฏว่า นักเรียนมีความกระตือรือร้นและพฤติกรรมเปลี่ยนไป เป็นการรู้จักประหยัด จากที่เคยรับประทานอาหารไม่หมดจานก็หมดจาน และที่สำคัญนักเรียนได้ดักอาหารด้วยตนเอง การที่นักเรียนได้ดักอาหารรับประทานเองเป็นการประหยัดมากเพราะ นักเรียนทราบว่า จะรับประทานมากน้อยเพียงใด และนักเรียนสามารถเติมได้อีกหากไม่อิ่ม สำหรับนักเรียนที่ดักน้อยเกินไป ครูจะเตือนว่า ในแต่ละมื้อนักเรียนจะต้องรับประทานให้เพียงพอกับความต้องการ ส่วนการคืมน้ำนักเรียนก็ก่น้ำเฉพาะมาคืมและคืมหมดแก้ว ส่วนที่ซื้อน้ำขวดมาคืมนักเรียนก็คืมหมดขวด ไม่มีเหลือน้ำทิ้ง สิ่งดีที่ตามมานั้นคือนักเรียนที่นำน้ำใส่กระติกมาคืมจะเดินมาบอกครูทุกวันว่าคืมน้ำหมดกระติกแล้ว พร้อมนำกระติกมาให้ดูว่าคืมหมดจริง

หมวดของเครื่องใช้ จากที่สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในชั้นเรียนก่อนทำกิจกรรมพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ใช้ดินสอ ยางลบ กระดาษ อย่างสิ้นเปลืองมาก ดินสอ ยางลบ หล่นไม่เก็บ ตอนเขียนครูพบดินสอจำนวนมาก ไม่มีใครเป็นเจ้าของ นักเรียนแต่ละคนมีดินสอ ยางลบคนละ 5 แท่ง หรือบางคนก็จะมากกว่า 5 แท่งหรือเรียกได้ว่าเหลือเฟือ จึงทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่เสียดายสิ่งของ และยังนำมาหันเล่น สิ่งที่ถูกใจมาก คือ มีนักเรียนภายในห้องคนหนึ่งที่ชอบหันยางลบในแต่ละวันจะมียางลบของเขาถูกหันไว้ได้โต๊ะ เด็กคนนี้อาสาแสดงบทบาทสมมติเรื่องการใช้อย่างประหยัด เขาสวมบทบาทได้ดี หลังจากได้แสดงบทบาทสมมติแล้ว ผู้วิจัยไม่เคยเห็นเขาหันยางลบ

อีกเลย และเขามายกผู้วิจัยทุกวันว่าเลิกหั่นยางลบแล้ว นื่องฝาแฝดของเขามายกอีกว่าพี่สาวไม่หั่นยางลบที่บ้านแล้ว การใช้กระดาษก็เช่นเดียวกัน มักพบว่านักเรียนใช้เพียงหน้าเดียวแล้วทิ้ง แต่หลังจากที่นักเรียน ได้เรียนรู้โดยผ่านกิจกรรมบทบาทสมมติแล้วมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้นมาก นักเรียนที่เคยหั่นยางลบแล้วไม่หั่นยางลบอีกเลย การทำดินสอหล่นก็รีบเก็บ การใช้กระดาษนักเรียนใช้กระดาษกันมากขึ้น รู้จักประหยัดกระดาษมากขึ้น รู้จักคุณค่า สิ่งของเครื่องใช้ มากขึ้น

การประหยัดไฟเป็นเรื่องที่นักเรียนรู้มากเป็นพิเศษเพราะนักเรียนมีประสบการณ์ จากที่ได้พบเห็น จากสื่อต่าง ๆ และยังได้ยิน ได้ฟังจากผู้ปกครอง เมื่อนักเรียนได้มารับรู้จากตัวนักเรียน โดยผ่านการแสดงบทบาทสมมติ กลุ่มนักเรียนที่รับอาสาแสดงบทบาทสมมติ มีความสามารถสวมบทบาทและแสดงความรู้สึกออกมาได้เป็นอย่างดี และหลังรับรู้เพิ่มขึ้นจากในห้องเรียน นักเรียนทุกคนกระตือรือร้นในการแสดงความคิดเห็นกันมาก ครูไม่ค่อยได้ปิด ไฟปิดเครื่องปรับอากาศก็เพราะนักเรียนปิดเอง ผู้ปกครองเล่าให้ครูฟัง ว่าบุตรสาวจะชอบปิดไฟปิดเครื่องปรับอากาศเป็นอย่างมาก และยังนำสิ่งที่ครูสอนไปปฏิบัติที่บ้านหากคุณพ่อ คุณแม่ลืมปิดไฟบุตรสาวจะเตือน

การใช้จ่ายเงิน ครูสังเกตว่านักเรียนได้เงินมาใช้กันวันละมาก ๆ แต่ส่วนใหญ่พอตอนเย็นไม่ค่อยมีเงินเหลือกลับบ้าน และหลายคนที่เงินหล่นแล้วไม่เก็บ หาเจ้าของเงินไม่เจอ เป็นการเพาะอุปนิสัยการไม่ประหยัดให้แก่เด็ก เมื่อนักเรียนได้รับการสอนโดยผ่านกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติ พฤติกรรมของนักเรียนเปลี่ยนไปจากที่เคยใช้เงินอย่างไร้ค่าและสิ้นเปลือง เป็นการมีเงินกลับบ้าน นักเรียนมักเดินมายกครูว่าเขามีเงินเหลือ จะนำไปใส่กระปุกออมสินที่บ้าน และเงินที่เหลืออีกส่วนหนึ่งนักเรียนจะนำไปทำบุญให้เด็กยากไร้และผู้ด้อยโอกาส นักเรียนมีความเต็มใจทำบุญทุกวันพุธ นักเรียนทุกคนนำเงินที่เหลือจากซื้อขนมมาใส่กระปุกทำบุญหน้าห้องเรียน

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ผลการใช้บทบาทสมมติที่มีต่อพฤติกรรมการประหยัด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา จังหวัดสมุทรปราการ เป็นงานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณลักษณะในด้านการประหยัดให้เกิดแก่นักเรียน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการประหยัด ซึ่งมีลำดับขั้นตอนและผลของการวิจัยโดยสรุปผลดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการประหยัด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการเรียนโดยใช้บทบาทสมมติ

1.2 สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนที่เรียน โดยใช้บทบาทสมมติมีคะแนนพฤติกรรมการประหยัดหลังสูงกว่าก่อนเรียน

1.3 วิธีดำเนินการวิจัย

1.3.1 ประชากร เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา อำเภอเมืองฯ จังหวัดสมุทรปราการ 9 ห้องเรียน จำนวน 284 คน

1.3.2 กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา อำเภอเมืองฯ จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 1 ห้อง 28 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม

1.3.3 เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีดังนี้

1) เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ แผนการจัดกิจกรรมบทบาทสมมติจำนวน 8 แผน ประกอบด้วย แผนที่ 1 รับประทานอาหารให้หมดจาน แผนที่ 2 คั้นน้ำให้หมดแก้ว แผนที่ 3 ปิดไฟปิดเครื่องปรับอากาศทุกครั้งเมื่อเลิกใช้ แผนที่ 4 ใช้ดินสอให้หมดแท่ง แผนที่ 5 นำวัสดุเหลือใช้มาประดิษฐ์เป็นสิ่งที่มีความประโยชน์ แผนที่ 6 ใช้กระดาษอย่างคุ้มค่า แผนที่ 7 รู้จักออมเงิน และ

แผนที่ 8 ใช้อย่างลยอย่างประหยัด ใ้เวลาในการเรียน 8 ชั่วโมง แผนการจัดกิจกรรมดังกล่าวได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่าง 0.6 -1.0 มีความตรงเชิงเนื้อหา สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้

2) เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสังเกตพฤติกรรมการประหยัด ซึ่งมีรายการพฤติกรรมที่สังเกต รวม 20 รายการและผ่านการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.0 สามารถนำไปสังเกตพฤติกรรมความประหยัดในโรงเรียนกับนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้

1.3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแผนกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา จังหวัดสมุทรปราการ ไปดำเนินการทดลองสอนด้วยตนเอง ก่อนสอนได้สังเกตพฤติกรรมการประหยัดของนักเรียนในห้องเป็นเวลา 5 วันติดต่อกัน โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น แล้วจึงดำเนินการสอนโดยใช้แผนกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติ ใช้เวลาในการสอน 8 ชั่วโมง เมื่อทดลองสอนเสร็จสิ้นแล้วได้สังเกตพฤติกรรมหลังเรียน 5 วันติดต่อกัน โดยใช้แบบสังเกตฉบับเดียวกันกับที่ใช้สังเกตพฤติกรรมก่อนเรียน

1.3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้อมาหา ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและเปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนเฉลี่ยก่อน และหลังการทดลอง โดยการทดสอบค่าที่

1.4 ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่านักเรียนมี พฤติกรรมการประหยัดหลังการจัดกิจกรรมโดยใช้บทบาทสมมติสูงกว่าก่อนจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. อภิปรายผล

จากผลการวิจัยพบว่า เด็กประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการประหยัดหลังการทดลองสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติ ส่งเสริมให้เด็กมีพฤติกรรมการประหยัดมากขึ้น สอดคล้องกับ งานวิจัยของอายุพร สาชาติ (2548) เรื่องพฤติกรรมในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติ ในภาพรวมเด็ก

ปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติ มีพฤติกรรมในการแก้ปัญหาหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และงานวิจัยของ ชรรมนันทิกา แจ็งสว่าง (2547) ได้ทำการวิจัย ผลของการใช้โปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะด้วยบทบาทสมมติกับตัวแบบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างการได้รับ โปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะด้วยบทบาทสมมติกับตัวแบบ กับเพศของนักเรียนที่มีต่อจิตสาธารณะ นักเรียนที่ได้รับ โปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะด้วยบทบาทสมมติกับตัวแบบ มีจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับ โปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะด้วยบทบาทสมมติกับตัวแบบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติ มีพฤติกรรมการประหยัคสูงขึ้น เนื่องจากการจัดกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติ นักเรียนได้แสดงบทบาทสมมติตัวเองเป็นตัวละครในการประหยัคจากสถานการณ์ที่ได้กำหนดและนักเรียนแสดงความรู้สึกที่อยู่ภายในออกมา หรือได้แสดงบทบาทของตัวละครนั้นออกมา ช่วยให้บรรยากาศการแสดงบทบาทสมมติมีความสุขสนุกสนานได้สาระ นักเรียนสนใจกระตือรือร้นที่จะแสดงบทบาทสมมติ นักเรียนที่เป็นผู้ดูการแสดงทุกคนต่างเฝ้ามองเพื่อดูการแสดงบทบาทที่เพื่อนจะแสดง พฤติกรรมของตัวละครแต่ละตัวออกมา เป็นการสะท้อนให้เห็นเรื่องที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง ดังที่แชฟเทลและแชฟเทล (Shaftef and Shaftef, 1967: 67 อ้างถึงใน ทิศนา แจมมณี 2550: 242) กล่าวว่า บุคคลสามารถเรียนรู้เกี่ยวกับตนเองได้จากการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น และความรู้สึกนึกคิดและค่านิยมต่างๆ ของบุคคลก็เป็นผลมาจากการที่บุคคลมีการปะทะสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบข้าง และได้สัมผัสไว้ภายในลึก ๆ โดยที่บุคคลอาจไม่รู้ตัวเลยก็ได้ การสวมบทบาทสมมติเป็นวิธีการที่ช่วยให้บุคคลได้แสดงความรู้สึกนึกคิดต่าง ๆ ที่อยู่ในออกมา และนำมาศึกษาทำความเข้าใจกันได้ ช่วยให้บุคคลเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง เกิดความเข้าใจในตนเอง ในขณะเดียวกัน การที่บุคคลสวมบทบาทของผู้อื่น ก็สามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในความคิด ค่านิยม และพฤติกรรมของผู้อื่น ได้เช่นเดียวกัน

จากการสังเกตพบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมการประหยัคดีขึ้น เพราะครู ได้จัดบทบาทสมมติที่ตรงกับพฤติกรรมที่เขาเป็นและเขาได้นำประสบการณ์นั้นมาเชื่อมโยงเข้าหากันเพื่อปรับพฤติกรรมการประหยัคของเขาเป็นอย่างดี นักเรียนเข้าใจขึ้น และเกิดความตระหนักว่าทุกคนต้องช่วยกันประหยัค

3. ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง ผลการใช้บทบาทสมมติที่มีต่อพฤติกรรมการประหยัด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา จังหวัดสมุทรปราการ มีข้อเสนอแนะดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 การส่งเสริมพฤติกรรมการประหยัดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ครูต้องมีความอดทน ใจเย็นที่จะรอนักเรียนเพื่อที่ให้นักเรียนได้ปฏิบัติและนำไปใช้ในชีวิตจริง ครูต้องแนะนำ กระตุ้น ย้ำเตือน ที่สำคัญครูไม่ควรวางเฉย ถ้าเห็นนักเรียนทำดินสอหล่น หั่นยางลบเล่น คืม น้ำไม่หมดหรือใช้กระดาษไม่หมดหน้าแล้วนำไปทิ้ง ครูควรบอกเด็กให้ทราบถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

3.1.2 การแสดงบทบาทสมมติต้องกระชับ รวดเร็ว ไม่ควรยาวจนเกินไป หากนานเกินไป นักเรียนที่เป็นผู้ชมจะเบื่อ และไม่สนใจ

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 การทำวิจัยครั้งต่อไปควรจะทำกับนักเรียนระดับชั้นที่สูงขึ้นไปอย่างต่อเนื่องทุกระดับชั้น

3.2.2 ศึกษาการใช้วิธีสอนอื่น ๆ เพื่อปลูกฝังนิสัยการประหยัด

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ (2550) “คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ” (ค้นคืนวันที่ 15 พฤษภาคม 2551)
จาก <http://agmai.com/product/project1/index.htm>
- กัลยา ศรีปาน (2542) “ศึกษาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา โรงเรียนบุญเลิศ
อนุสรณ์ สำนักคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา” วิทยานิพนธ์ปริญญา
การศึกษา มหาวิทยาลัย วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2541) มองคืนข้างหน้า: *วิสัยทัศน์ประเทศไทย* ปี 2560
กรุงเทพมหานคร ชัคเซสมิเดีย
- (2543) *ป็นสมองของชาติ* กรุงเทพมหานคร ชัคเซสมิเดีย
- กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2542) *การสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนา
ศักยภาพของเด็กไทยด้าน ความขยัน อดทน ประหยัดและอดออม* กรุงเทพมหานคร
กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
- เข้มทิศชีวิต คุณธรรมนำชีวิตที่ดีขึ้น <http://www.teenlifemap.com> (ค้นคืนวันที่ 5 พฤษภาคม 2551)
- จรินทร์ สุภาพ (2548) “ความรู้ความเข้าใจและพฤติกรรมการประหยัดไฟฟ้าของนักเรียนที่เข้า
ร่วมโครงการห้องเรียนสีเขียว จังหวัดระยอง” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชา
สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ชวนชัย เชื้อสาธุชน (2547) “พฤติกรรมประหยัดทรัพยากรของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏ”
วารสารพฤติกรรมศาสตร์: ระบบพฤติกรรมไทย ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 หน้า 67-69
- ณัฐกรณ์ สิทธิชัย (2541) “พฤติกรรมการประหยัดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้
กระบวนการทำค่านิยมให้กระจ่าง” วิทยานิพนธ์ สาขาวิชา
ประถมศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ดาวเรือง เหมวรงค์กุล (2542) “การเปรียบเทียบความรู้และการปฏิบัติในการประหยัด ไฟฟ้าระหว่าง
นักเรียนชั้นประถมศึกษาใน โรงเรียนที่อยู่และไม่อยู่ในโครงการห้องเรียนสีเขียว” ค้นคว้า
แบบอิสระ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ดวงสมร จันทับ (2550) “การศึกษาเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้บทบาทสมมติและการเล่านิทาน
ที่มีต่อความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
โรงเรียนพระหฤทัย คอนเมือง” วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาการจัดการการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

- ทีศนา เขมมณี (2550) *ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- เทวินทร์ พิสงษ์ (2547) “การพัฒนาแบบวัดคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดจันทบุรี” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ธรรมนันท์กา แจ่มสว่าง (2547) “ผลการใช้โปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะด้วยบทบาทสมมติกับตัวแบบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3” วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- นฤมล มณีงาม (2547) “การพัฒนาโปรแกรมสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการประหยัดพลังงานตามหลักการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6” วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา ภาควิชาหลักสูตรการสอนและเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- พงศ์จิรา สีนพยัคฆ์ (2542) *เศรษฐศาสตร์ทั่วไป* กรุงเทพมหานคร สถาบันราชภัฏ ธนบุรี
- พรรณศิริ ยุติศรี (2546) “พฤติกรรมกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายใน จังหวัดนนทบุรี” วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
- ภัทรพันธ์ หรุ่นรักวิทย์ (2545) “ผลของการใช้ การเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ ที่มีต่อพฤติกรรมกรรมการประหยัดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมสาธิตสถาบันราชภัฏสวนสุนันทา เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร” สารานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- รังสรรค์ หนองสองห้อง (2542) *ความสำเร็จง่าย ๆ สไตร์หมอกกระแส* กรุงเทพมหานคร บริษัทงานดี จำกัด
- ราชบัณฑิตยสถาน (2546) *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542* กรุงเทพมหานคร นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์
- รัมภาพิศ ปิติมล (2547) “การใช้กิจกรรมบทบาทสมมติแบบกึ่งชี้แนะเพื่อส่งเสริมความเชื่อมั่นด้านการกล้าแสดงออกของเด็กปฐมวัย โรงเรียนศรีจิตรา จังหวัดปทุมธานี” การศึกษาค้นคว้าอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

- วัชรินทร์ แสงจินดา (2548) “ผลการจัดประสบการณ์การเล่นบทบาทสมมติประกอบการเล่านิทาน โดยใช้เทคนิคเบียร์รลดกรที่มีต่อความสามารถทางภาษาด้านการพูดของเด็กปฐมวัย”
 วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา จิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542) *แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง* พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ
 สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช
- แวมณี บุตรเรืองศักดิ์ (2549) “การพัฒนาเครื่องมือวัดคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
 แขนงวิชาวัดและประเมินผลการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ศุภวิชญ์ จันทร์ทิพย์วงษ์ (2548) “พฤติกรรมการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในสถานศึกษาอำเภอ กำแพงแสน จังหวัดนครปฐม” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาจิตวิทยาชุมชน ภาควิชาแนะแนว มหาวิทยาลัยศิลปากร
- ศรัทธา เทียงเจริญ (2541) “การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาจริยธรรมศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยการสอนแบบการแสดงบทบาทสมมติ” ภาคนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การประถมศึกษา) กรุงเทพมหานคร บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- สนอง อินละคร (2544) *เทคนิควิธีการและนวัตกรรมที่ใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง*. อุดรราชธานี หจก. อุดลกิจ ออฟเซทการพิมพ์
- สินีนุช ม่วงกล้า (2544) “พฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนนทบุรี” วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- สุนน อมรวีวัฒน์ และ โกศล มีคุณ (2536) “การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาทักษะและประสบการณ์พื้นฐานสำหรับเด็กประถมศึกษา* หน่วยที่ 9 หน้า 2-86
 สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ (2526) *คู่มือปลูกฝังค่านิยม*
 กรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ
- สำนักนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (2542) *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ*
 กรุงเทพมหานคร สำนักปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ

- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550) รายงานการประเมินการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริม
 คุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเลขาธิการ
 สภาการศึกษา กรุงเทพมหานคร <http://www.onec.go.th/publication/50004/full50004.pdf>
 (ค้นคืนวันที่ 7 พฤษภาคม 2551)
- อมรวิชัย นาครทรรพ (2545) “การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม” ใน *ประมวลสาระชุดวิชา บริบททาง
 การศึกษา* หน่วยที่ 1 หน้า 2-39 นนทบุรี สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- อรพิน สุขแจ่ม (2546) “ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อการประหยัดของนักเรียนชั้นมัธยม
 ปีที่ 2 โรงเรียนศรีวิชัย จังหวัดชุมพร” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
 แขนงวิชาแนะแนว สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- อายุพร สาชาติ ((2548) “พฤติกรรมการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการแสดง
 บทบาทสมมติ” วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร
- อำนาจ แตรงอด (2540) “การเปิดรับข่าวสารการประหยัด ประโยชน์จากข่าวสาร กับการซื้อสินค้า
 ฟุ่มเฟือยต่างประเทศในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ ของวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์
 นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประชาสัมพันธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- Good,C.D.(1973). *Dictionary of Education*. New York: McGraw Hill.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1. นางสาวเพชรีย์ สายสาระ
ครูชำนาญการพิเศษวิชาสุขศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาบ้านบางกะปิ
กรุงเทพมหานคร
2. นางวนิดา ชัยคุณ
ครูผู้สอนภาษาไทย โรงเรียนมัธยมศึกษาบ้านบางกะปิ กรุงเทพมหานคร
3. นางปัจฉิม สุเกษม
ครูผู้สอนนาฏศิลป์ โรงเรียนวัดคูบัว กรุงเทพมหานคร

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
แผนจัดกิจกรรมบทบาทสมมติ
แบบสังเกตพฤติกรรมการประหยัด

แผนการจัดกิจกรรมแสดงบทบาทสมมติ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1

หัวข้อเรื่องที่ 1 รับประทานอาหารให้หมดจาน

ภาคเรียนที่ 1

ปีการศึกษา 2551

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/7

เวลา 60 นาที

สาระสำคัญ

การรับประทานอาหารให้หมดจานถือเป็นการฝึกปฏิบัติและสร้างนิสัยที่ประหยัดและมีคุณค่ามาก เป็นการฝึกนิสัยที่ดีไม่ฟุ่มเฟือยและ รู้จักประโยชน์ของการประหยัด

จุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อทำกิจกรรมนี้แล้ว นักเรียนสามารถ

1. รับประทานอาหารหมดจาน
2. ตักอาหารเองและรับประทานหมด

เนื้อหา

การรับประทานอาหารนั้น ต้องรับประทานให้หมด จะไม่รับประทานอาหารให้หกและเหลืออาหารทุกอย่างที่ได้มาล้วนต้องเสียค่าใช้จ่าย

บทบาทสมมติ

ในเวลาพักกลางวัน นักเรียน ห้อง ป. 1 ทุกคนต้องลงไปรับประทานอาหารในโรงอาหาร อาหารแต่ละอย่างที่จัดให้มีประโยชน์ และคุณค่าอาหาร นักเรียน ป.1 เป็นน้องเล็กในโรงเรียน คุณครูฝ่ายโภชนาการจึงตักอาหารให้นักเรียน การตักอาหารก็มากพอประมาณที่นักเรียนจะรับประทานอิ่ม ปรากฏว่ายังมีนักเรียนบางคนรับประทานอาหารไม่หมดจาน

มีผู้แสดงบทบาทสมมติ 11 คน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน ให้นักเรียนนั่งโต๊ะรับประทาน โต๊ะละ 5 คน นักเรียนคนที่ 11 ให้แสดงเป็นครูผู้ตักอาหารให้นักเรียน

บทบาทกลุ่มที่ 1 นักเรียนทั้ง 5 คนแสดงการรับประทานอาหาร

บทบาทกลุ่มที่ 2 นักเรียนทั้ง 5 คนแสดงการรับประทานอาหาร

บทบาทของครู สนทนากับนักเรียนให้รับประทานอาหารสนทนากับนักเรียนให้รับประทานอาหารให้หมด โนม่น้ำวให้นักเรียนเห็นประโยชน์

การดำเนินกิจกรรม

ขั้นเตรียมการ

1.ครูนำเข้าสู่บทเรียน (ใช้เวลาประมาณ 5 นาที) ครูเล่านิทานให้นักเรียนฟัง ว่า มี สองคนพี่น้อง เป็นเด็กที่รับประทานอาหารไม่หมดจาน เป็นแบบนี้ทุกวัน จนกระทั่ง มีอาการปวดท้อง คุณพ่อคุณแม่ จึงพาไปหาหมอ สาเหตุเพราะทั้งสองคนรับประทานอาหารไม่เพียงพอทำให้กระเพาะเป็นแผลจึงปวดท้อง และคุณแม่ยังบ่นอีกว่าตอนนี้อะไร ๆ ก็แพงไปหมด อาหารการกินก็แพง ค่ารักษาลูกก็แพง เหลือเกิน ลูกสองคนยังไม่ช่วยประหยัดอีก รับประทานอะไรก็ไม่หมดเหลือทิ้งเป็นประจำ แล้วทำให้เกิดเจ็บป่วย พี่น้องสองคนเมื่อได้ยินเข้าก็ รู้สึกเสียใจ ครูให้นักเรียนคิดว่าถ้านักเรียนเป็นเด็กทั้งสอง จะทำอย่างไร นักเรียนแสดงความคิดเห็น ครูให้นักเรียนเตรียมการแสดงบทบาทสมมติโดยบอกวัตถุประสงค์ ครูกำหนดสถานการณ์บทบาทสมมติ เกี่ยวกับการรับประทานอาหาร

2. ครูกำหนดผู้แสดง 18 คน โดยแบ่งออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 6 คน และกำหนดเป็น ครูอีก 1 คน นักเรียนที่เหลือ 10 คน ให้เป็นผู้สังเกตการณ์

3.ครูช่วยหาอุปกรณ์ ประกอบการแสดง เช่น โต๊ะรับประทานอาหาร จาน ช้อน อาหาร

ขั้นการแสดงบทบาทสมมติ

ครูให้คำแนะนำทำความเข้าใจ กับนักเรียนที่จะแสดงบทบาทสมมติ ย้ำเตือนให้นักเรียนแสดงออกมาจากความเป็นจริง ในการแสดงนักเรียนต้องแสดงตามความรู้สึกของตนเองออกมาเพื่อเป็นการสื่อให้ผู้ชมได้คิดเห็นด้วยและมีความรู้สึกคล้อยตาม ใช้เวลาประมาณ 5 นาที

ขั้นอภิปรายผลการแสดง

1.ครูสนทนาซักถามผู้แสดง มีความรู้สึกอย่างไรบ้างกับพฤติกรรมที่ได้แสดงออกและได้สื่อให้เพื่อนๆ ได้รู้เห็นในสิ่ง ต่างๆ ที่มันไม่ควรจะเกิด เช่น พฤติกรรมรับประทานอาหารเหลือและทิ้ง ถ้าเราทำพฤติกรรมเช่นนี้จนติดเป็นนิสัย ผลที่เกิดขึ้นในวันข้างหน้าจะเป็นอย่างไร

2.นักเรียนที่เป็นผู้ชม แสดงความคิดเห็นตามความรู้สึกจากการชมการแสดง ประสพการณ์ที่เคยพบเห็นและได้ยินมา จาก สื่อต่างๆ หรือจากคนใกล้ตัวของนักเรียนเอง

ขั้นสรุป

- 1.ถ้านักเรียนรับประทานอาหารไม่หมดจาน จะเป็นคนอย่างไร
- 2.เมื่อนักเรียนรับประทานอาหารหมด นักเรียนจะเป็นเด็กที่มีนิสัยอย่างไร

สื่อการสอน

1. บทบาทสมมติ 1 เรื่อง
2. โต๊ะรับประทานอาหาร

3. งานใส่อาหาร ซ้อนส้อม

4.รูปภาพ

การประเมินผล

1.สังเกตจากความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมจัดกิจกรรม

2.สังเกตจากการตอบคำถาม การแสดงความคิดเห็น และการสรุปของนักเรียน

ทานข้าวต้องทานให้หมดจานอย่างนี้นะคะ

เราจะรับประทานอาหารให้หมดจานทุกวันค่ะ

แผนการจัดกิจกรรมแสดงบทบาทสมมติ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1

หัวข้อเรื่องที่ 2 คึมน้ำให้หมดแก้ว หมดขวด

ภาคเรียนที่ 1

ปีการศึกษา 2551

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/7

เวลา 60 นาที

สาระสำคัญ

น้ำเป็นทรัพยากรที่มีอยู่มาก แต่ถ้าไม่ช่วยกันรักษาน้ำ ก็อาจทำให้น้ำไม่เพียงพอต่อการใช้ ในวันนี้

จุดประสงค์เรียนรู้

เมื่อทำกิจกรรมนี้แล้ว นักเรียนสามารถ

1. ปฏิบัติตน โดยการคึมน้ำหมดแก้วได้
2. นักเรียนไม่นำน้ำคึมมาล้างหน้า ล้างมืออีก
3. เมื่อนักเรียนพบเห็นน้ำที่เปิดทิ้งไว้สามารถปิดน้ำได้ทันที

เนื้อหา

น้ำเป็นสิ่งจำเป็นต่อสิ่งมีชีวิต ทั้งในการอุปโภคและบริโภค น้ำมีผลต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์และสัตว์ ดังนั้น จึงต้องช่วยกันใช้อย่างประหยัด ทุกครั้งที่คึมจะต้องคึมให้หมดจะไม่เหลือทิ้ง ดังนั้น หากพวกเราทุกคนร่วมมือกันประหยัดน้ำ ใช้น้ำทุกหยดอย่างรู้คุณค่า คึมน้ำให้หมดแก้ว หมดขวด ทุกครั้งไป สิ่งเล็กน้อยเหล่านี้เมื่อเรานำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันเป็นการช่วยชาติประหยัดและ ส่งผลดีต่อเราทุกคน

บทบาทสมมติ

นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลังรับประทานอาหารกลางวันแล้ว ทุกคนต่างก็ไปพักผ่อนตาม อริยาศัย และใกล้เวลาจะขึ้นห้องเรียน นักเรียนหลายคนก็เดินไปที่ตู้น้ำเย็นเพื่อคึมน้ำ

มีผู้แสดงแบ่งเป็น 4 บทบาท ดังนี้

บทบาทคนที่ 1 แสดงเป็น เป็นเด็กที่คึมน้ำหมดแก้วเป็นประจำ ไม่เคยคึมน้ำให้เหลือทิ้งเลย เพราะถูกอบรมเรื่องการคึมน้ำให้หมด

บทบาทคนที่ 2 แสดงเป็น นักเรียน ที่คึมน้ำไม่เคยหมดแก้ว กคน้ำคึมที่ไร จะต้องเหลือน้ำทิ้งทีละครั้ง แก้วแล้วก็จะเทน้ำทิ้งเป็นประจำ

บทบาทคนที่ 3 แสดงเป็นนักเรียน ที่ชอบดื่มน้ำเย็น และก็ดื่มไม่หมดเหมือนกับบทบาทคนที่ 2 และชอบเอาน้ำที่เหลือจากดื่มมาเทล้างหน้าและล้างมือ มากกว่า

บทบาทคนที่ 4 แสดงเป็นนักเรียนที่เล่นมาเหนื่อยและมาดื่มน้ำ แต่ ไม่มีน้ำมองไปที่ถังรอง เห็นน้ำเต็มและคำ ที่ ฟันก็แฉะ เลอะเทอะและลื่น

การดำเนินกิจกรรม

ขั้นเตรียมการ

1.ครูนำเข้าสู่บทเรียน (ใช้เวลาประมาณ 5 นาที) โดยถาม ว่า น้ำอะไรใสสะอาด ใช้มากยั้งดี ไม่ต้องประหยัด นักเรียนยกมือตอบทีละคน (เฉลย ว่าน้ำใสใจจริงคะ) ครูเชื่อมโยงเข้าสู่เรื่องการใช้น้ำ บอก วัตถุประสงค์การแสดงบทบาทสมมติ ครูกำหนดสถานการณ์บทบาทสมมติ

2.ครูให้นักเรียนสมัครเป็นผู้แสดงบทบาทสมมติ 4 คนและให้เวลาในการซักซ้อมบทบาทโดยครูคอยให้คำแนะนำ ที่เหลือเป็นผู้สังเกตการณ์ การแสดงใช้เวลาประมาณ 5 นาที

ขั้นการแสดงบทบาทสมมติ

เมื่อกำหนดผู้แสดง ครูให้คำแนะนำทำความเข้าใจ บอกบทบาทแต่ละคนที่จะแสดง ผู้แสดงแต่ละคนเข้าใจบทบาทของตนเอง พยายามนำประสบการณ์ที่ตนเองได้พบเห็นหรือจากทางบ้าน ได้บอกมาร่วมในการแสดงเพื่อให้ผู้ชมเห็นด้วยและคล้อยตามพร้อมที่จะนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ขั้นอภิปรายผลการแสดง

1.ครูสนทนาซักถามผู้แสดง ในบทบาทที่ 1 มีพฤติกรรมเช่นไร และนักเรียนพูดถึงพฤติกรรมควรนำไปเป็นตัวอย่างใหม่ และทำไมจึงต้องนำไปเป็นตัวอย่างเพราะอะไร

2.ครูสนทนาถึงพฤติกรรมนักแสดงในบทบาทที่ 2 และบทบาทที่ 3 ว่าดีหรือไม่ และการกระทำของทั้งบทบาทนี้จะส่งผลอย่างไรบ้าง หากทุกคนหรือทั้ง โรงเรียนทำพฤติกรรมเช่นนี้ในวันข้างหน้าจะเกิดอะไรขึ้น ให้นักเรียน ได้แสดงความคิดเห็นและช่วยกันอภิปรายผลที่จะเกิดขึ้นในวันข้างหน้า

3.หากนักเรียนเล่นเหนื่อย รู้สึกหิวน้ำ และน้ำก็หมดแล้ว นักเรียนจะรู้สึกอย่างไร

4.นักเรียนจะช่วยกันแก้ไข กับพฤติกรรมที่ไม่ประหยัดน้ำอย่างไร

5.นักเรียนคิดว่าจะต้องแก้ไขที่ใครก่อน

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปประโยชน์ของน้ำ

- ขาดน้ำคงขาดใจ เมื่อมีใช้อย่างฟุ่มเฟือย

- น้ำคือชีวิต ปิดให้สนิทเมื่อเลิกใช้

สื่อการสอน

1. สถานการณ์สมมติ 1 เรื่อง
2. โต้ะแสดงคู้น้ำเย็น
3. ป้ายคำขวัญ
4. รูปภาพการประหยัดน้ำ

การประเมินผล

1. สังเกตจากความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมจัดกิจกรรม
2. สังเกตจากพฤติกรรมในการแสดงออก การตอบคำถาม การอภิปรายแสดงความคิดเห็น

หนูดื่มน้ำให้หมดแก้วทุกวันค่ะ

แผนการจัดกิจกรรมแสดงบทบาทสมมติ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1

หัวข้อเรื่องที่ 3 ปิดไฟ ปิดเครื่องปรับอากาศทุกครั้งเมื่อเลิกใช้

ภาคเรียนที่ 1

ปีการศึกษา 2551

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/7

เวลา 60 นาที

สาระสำคัญ

ไฟฟ้า คือพลังงานรูปแบบหนึ่ง ซึ่งถูกแปรรูปเพื่อจัดส่งไปยังที่ต่างๆ โดยใช้สายไฟฟ้าเป็นตัวนำ การประหยัดพลังงานไฟฟ้า เริ่มต้นด้วยวิธีง่ายๆ เราควรใช้ไฟฟ้าอย่างถูกวิธีและประหยัด

จุดประสงค์

เมื่อทำกิจกรรมนี้แล้ว นักเรียนสามารถ

1. ปิดไฟทุกครั้งเมื่อเลิกใช้
2. ปิดเครื่องปรับอากาศเมื่อไปพักเป็นเวลานาน
3. ใช้ไฟฟ้าได้อย่างประหยัด

เนื้อหา

สิ่งอำนวยความสะดวกที่เราใช้สอยในชีวิตประจำวัน ล้วนต้องการพลังงานในการทำงาน เช่น หลอดไฟก็ต้องการไฟฟ้าเพื่อส่องสว่าง รถยนต์ก็ต้องการน้ำมันเพื่อการขับเคลื่อน ไฟฟ้า คือพลังงานรูปแบบหนึ่ง ซึ่งถูกแปรรูปเพื่อจัดส่งไปยังที่ต่างๆ โดยใช้สายไฟฟ้าเป็นตัวนำ ในการประหยัดพลังงาน เริ่มต้นด้วยวิธีง่ายๆ ทำได้ด้วยตัวเอง ยิ่งใช้อย่างถูกวิธี ยิ่งประหยัด และประหยัดมากขึ้นเมื่อเราช่วยกัน

บทบาทสมมติ

เครื่องไฟฟ้าทุกชนิดรู้สึกเป็นกังวลกับพฤติกรรมของเด็กที่ไม่ประหยัดไฟฟ้าและต่างก็ปรึกษากันว่าจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเด็ก ๆ กันอย่างไร เขาเหล่านั้นจึงจะสนใจและใส่ใจช่วยประหยัดพลังงานไฟฟ้า ผู้เขียน สวิตซ์ไฟฟ้า เครื่องปรับอากาศ และ คอมพิวเตอร์ปรึกษาเพื่อหาวิธีช่วยเด็ก ๆ ให้รู้จักประหยัดไฟ มิเช่นนั้น พลังงานไฟฟ้าคงมีไม่พอใช้ และคงจะหมดไป หากเป็นอย่างนั้นจริง เด็ก ๆ จะมีพลังงานที่ไหนมาใช้ แล้วเขาจะอยู่อย่างไร ถึงแม้พวกเขาจะมีเงินก็ไม่สามารถหาซื้อพลังงานได้ เพราะไม่มีพลังงานขาย มีผู้แสดงบทบาทสมมติ 4 คน ตามบทบาทดังนี้

บทบาทที่ 1 สวิตซ์ไฟฟ้า ชื่นชมนักเรียนที่กำลังเรียนหนังสือ โดยมีแสงสว่างจากไฟฟ้าให้กับนักเรียนเมื่อนักเรียนทำงานเสร็จก็เดินออกจากห้องเรียนไป โดยลืมปิดไฟ

บทบาทที่ 2 ผู้เขียน มีแต่คนมาเปิดตู้และบ่อยบางครั้งก็นำสิ่งของร้อน ๆ มาเก็บในตู้เย็น ทำให้ตู้เย็นต้องใช้พลังงานไฟฟ้ามาก เป็นเหตุให้สิ้นเปลืองค่าไฟ พวกเขาไม่รู้จักรักษาตู้เย็น อย่างไรพวกเขาจะประหยัดไฟฟ้าอย่างไร

บทบาทที่ 3 เครื่องปรับอากาศ เช่นเดียวกันเมื่อนักเรียน เข้าห้องมากสวิทช์เปิดให้แอร์เย็น เมื่อถึงช่วงพักที่มีเวลานาน ก็ไม่ปิดพักเครื่อง เป็นการสิ้นเปลืองพลังงานไฟฟ้ามาก เด็กๆ เวลาจะไปพัก ก็ควรปิดพักเครื่อง

บทบาทที่ 4 คอมพิวเตอร์ เมื่อนักเรียนมาใช้ และเมื่อเลิกใช้ ไม่ค่อยปิดจอ เป็นการไม่ประหยัดพลังงานไฟฟ้า

การดำเนินกิจกรรม

ขั้นเตรียมการ

1.ครูนำเข้าสู่บทเรียน (ใช้เวลาประมาณ 5 นาที) ครูพูดว่า พรบมือ 1 ครั้ง จนกว่าจะพร้อมกัน และที่ 2 ครั้ง 3 ครั้ง 4 ครั้ง ทำซ้ำกันประมาณ 3 ครั้ง เมื่อเรียกสมาธินักเรียนเงียบครูเชื่อมโยงเข้าสู่เรื่องการประหยัดไฟ บอกวัตถุประสงค์การการแสดงผลบทบาทสมมติ ครูกำหนดสถานการณ์บทบาทสมมติ

2.ครูให้นักเรียนสมัครเป็นผู้แสดงบทบาทสมมติ 4 คน แสดงตามบทบาทที่กำหนดให้ ที่เหลือเป็นผู้สังเกตการณ์ การแสดงใช้เวลาประมาณ 5 นาที

3.ครูให้เวลาผู้รับบทบาทสมมติได้เตรียมการซักซ้อมบทบาทก่อนที่จะออกไปแสดงให้เพื่อนดู

ขั้นการแสดงบทบาทสมมติ

เมื่อกำหนดผู้แสดงครูให้คำแนะนำ ทำความเข้าใจ บอกบทบาทแต่ละคนที่แสดง แต่ละคนเข้าใจในบทบาทของตนเองและให้แสดงออกมาจากส่วนลึก ดึงความรู้สึกของตนเองให้

ออกมาให้ผู้ชมเห็นด้วยและคล้อยตามพร้อมที่จะปฏิบัติตาม

ขั้นอภิปรายผลการแสดง

1. นักเรียนที่แสดงแต่ละคนสรุปความคิดเห็นของตนเองที่ได้เรียนรู้จากสิ่งที่เกิดขึ้นกับพลังงานไฟฟ้าตามประเด็นคำถามที่ครูกำหนดให้ดังนี้

- เมื่อนักเรียน ไม่ปิด ไฟบ่อยๆ ครั้งจะเกิดอะไรในวันข้างหน้า
- เมื่อเราเปิดเครื่องปรับอากาศไว้ทั้งวันจะเป็นเช่นไร
- เมื่อนักเรียน ใช้คอมพิวเตอร์แล้ว ไม่ปิดจอคอมจะสิ้นเปลืองไฟฟ้าหรือไม่
- เมื่อนักเรียนทราบว่าการพลังงานมีวันหมดไป นักเรียนจะช่วยประหยัดไฟได้อย่างไร

2. ให้นักเรียนสรุปความคิดเห็นของตนออกมาเป็นข้อ ๆ และจดบันทึกบนกระดาน
ชั้นสรุป

1. ครูให้อิสระนักเรียนได้แสดงความคิดเห็นต่อเหตุการณ์ที่ได้แสดงบทบาทสมมติว่าสามารถ
นำไปปฏิบัติในชีวิตจริงได้อย่างไร

2. ครูให้นักเรียนได้เล่าถึงวิธีการประหยัคที่บ้านของนักเรียน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน
และหากมีข้อเสนอใดก็ให้นักเรียนนำเสนอให้เพื่อน ๆ ฟัง

3. ครูให้นักเรียนสรุปผลดีและความสำคัญในการประหยัคพลังงานไฟฟ้า

4. ให้นักเรียนสรุปข้อคิดที่ได้จากการแสดงบทบาทสมมติ

สื่อการสอน

1. สถานการณ์สมมติ 1 เรื่อง
2. วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการแสดง
3. รูปภาพการประหยัคไฟฟ้า

การประเมินผล

1. สังเกตจากความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมจัดกิจกรรม
2. สังเกตจากพฤติกรรมในการแสดงออก

เราจะปิดไฟเมื่อเลิกใช้ทุกครั้งค่ะ

**แผนการจัดกิจกรรมแสดงบทบาทสมมติ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1**

สถานการณ์ที่ 4 การใช้ดินสอให้หมดแท่ง

ภาคเรียนที่ 1

ปีการศึกษา 2551

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/7

เวลา 60 นาที

สาระสำคัญ

การใช้สิ่งของเครื่องใช้อย่างระมัดระวังไม่เหลือทิ้งฟุ่มเฟือย ใช้อย่างประหยัดถือเป็นคุณสมบัติที่ดี

จุดประสงค์

เมื่อทำกิจกรรมนี้แล้ว นักเรียนสามารถ

1. ใช้ดินสอให้หมดแท่ง
2. บอกวิธีการประหยัดดินสอได้

เนื้อหา

ดินสอเป็นทรัพยากรที่ผลิตขึ้นมาจากธรรมชาติ ผลิตขึ้นจากต้นไม้ เราจึงต้องประหยัดและระมัดระวังในเรื่องการใช้ดินสอโดยใช้ให้หมดแท่งและอย่างคุ้มค่า

บทบาทสมมติ

ในห้องเรียนห้องหนึ่ง มีเด็กนักเรียนหลายคนที่มีพฤติกรรมที่ไม่ประหยัดสิ่งของและโดยเฉพาะดินสอ ยังมีนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่ประหยัดสิ่งของมากอยู่หนึ่งคนคือพราว เธอไม่เคยเก็บดินสอ เมื่อเธอทำตกเธอจะปล่อยไว้และในที่สุดก็ลืม ตรงกันข้ามกับ กุ๊กเป็นนักเรียนที่รู้จักใช้สิ่งของและประหยัด

มีผู้แสดงบทบาทสมมติ 2 คน ตามบทบาทดังนี้

บทบาทที่ 1 กุ๊กเป็นเด็กที่ใช้ดินสอได้ประหยัดมาก

บทบาทที่ 2 พราว เป็นเด็กที่ใช้สิ่งของไม่ระมัดระวัง ใช้ดินสอได้สิ้นเปลืองมาก

การดำเนินกิจกรรม

ขั้นเตรียมการ

1. ครูนำเข้าสู่บทเรียน (ใช้เวลาประมาณ 5 นาที) ครูเล่านิทาน เรื่อง “ตัดเท่าไรถึงจะพอ” มีสามภรรยา คู่หนึ่ง มีอาชีพเก็บกิ่งไม้แห้งขาย วันหนึ่ง ภรรยาบอกว่าเก็บกิ่งไม้มาขายเมื่อไรจะรวย ให้ตัดต้นไม้เลย สามียกทำตามและขายได้เงินมากมาย สองสามภรรยาได้ชวนญาติพี่น้องมาช่วยกันตัดป่า

สัตว์เล็ก สัตว์ใหญ่ไม่มีที่อยู่อาศัย ที่สุดป่าก็หมด และฝนตกน้ำท่วมบ้านของทั้งสองคน จนมืดหลังคาบ้าน ข้าวก็ไม่มีกิน ทุกสิ่งทุกอย่างเสียหายหมด ทั้งสองคนไม่มีที่อยู่ ครูถามนักเรียน นักเรียนแสดงความคิดเห็นจากเหตุการณ์ในนิทาน และโยงไปสู่การรู้จักการใช้ดินสออย่างประหยัด บอกวัตถุประสงค์การแสดงบทบาทสมมติ ครูกำหนดสถานการณ์บทบาทสมมติ

2.ครูให้นักเรียนสมัครเป็นผู้แสดงบทบาทสมมติ 2 คน แสดงตามบทบาทที่กำหนดให้ ที่เหลือเป็นผู้สังเกตการณ์ การแสดงใช้เวลาประมาณ 5 นาที

3.ครูให้นักเรียนที่ได้รับบทบาทเตรียมซักซ้อมการแสดงให้พร้อม

ขั้นการแสดงบทบาทสมมติ

1. ครูให้คำแนะนำผู้แสดง ทำความเข้าใจ เริ่มการแสดงตามที่ได้ซักซ้อม และแสดงบทบาทที่ได้รับอย่างเต็มความสามารถ

2. ครู บอกนักเรียนที่เหลือให้สังเกตการณ์

3. เมื่อทั้งผู้แสดงและผู้ชมพร้อม ผู้แสดง เริ่มแสดง

ขั้นอภิปรายผลการแสดง

1. ให้นักเรียนแต่ละคนแสดงความคิดเห็นของตนที่ได้เรียนรู้จากจากบทบาทสมมติ

2. ได้ข้อคิดอะไรจากบทบาทที่ได้รับ

ขั้นสรุป

1. เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นต่อเหตุการณ์ที่ได้แสดงบทบาทสมมติว่าสามารถนำไปใช้จริงได้อย่างไร

2.ครูให้ผู้แสดงบทบาทสมมติแสดงความคิดเห็นออกมาเป็นข้อ ครูจดลงบนกระดาน
สื่อการสอน

1. สถานการณ์สมมติ 1 เรื่อง

2. วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการแสดง

3. รูปภาพการใช้ดินสออย่างประหยัด

การประเมินผล

1. สังเกตจากความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมจัดกิจกรรม

2. สังเกตจากพฤติกรรมในการแสดงออก

เราต้องใช้ดินสอให้หมดแท่งนะคะ

แผนการจัดกิจกรรมแสดงบทบาทสมมติ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1

สถานการณ์ที่ 5 นำวัสดุเหลือใช้ มาประดิษฐ์เป็นสิ่งที่มีความน่าสนใจ

ภาคเรียนที่ 1

ปีการศึกษา 2551

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/7

เวลา 60 นาที

สาระสำคัญ

วัสดุเหลือใช้ หรือเศษวัสดุนั้นเราสามารถนำกลับมาดัดแปลงทำให้มีค่า มีราคาขึ้นได้ด้วย
ความคิดสร้างสรรค์และประหยัด

จุดประสงค์

เมื่อทำกิจกรรมนี้แล้ว นักเรียนสามารถ

1. สะสมเศษวัสดุได้
2. นำเศษวัสดุเหลือใช้มาประยุกต์ให้เกิดสิ่งใหม่ได้
3. รู้คุณค่าของเศษวัสดุเหลือใช้

เนื้อหา

ในยุคข้าวยาก หมากแพงอย่างนี้ ทุกคนต้องร่วมมือร่วมใจ ประหยัด และ เด็ก ๆ ควรได้รับการ
สอนให้เป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องการประหยัด รู้จักนำสิ่งของที่มีอยู่ในบ้านหรือเศษวัสดุเหลือใช้ ซึ่ง
อาจได้มาจากกล่องขนมต่าง ๆ ที่นักเรียนรับประทานหมดแล้ว หากเป็นกล่องที่ดูแล้วสวยงาม หรืออยู่
ในสภาพที่ดีสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ เด็ก ๆ ควรจะเก็บไว้ เมื่อวันใดที่เด็กๆ เกิดความคิดอยาก
ประดิษฐ์ของเล่น ของใช้ ก็สามารถนำสิ่งเหล่านั้นมาดัดแปลงให้เกิดประโยชน์ได้ด้วยตนเอง

บทบาทสมมติ

เศษผ้าคุณยาย กล่องรองเท้าคุณแม่ กล่องนมของหนู

ปิดเทอมหนูก็ไปเที่ยวบ้านคุณยาย คุณยายได้สอนหนูก็ให้รู้ว่าเราสามารถนำเศษผ้าที่เหลือ
จากการใช้มาประดิษฐ์เป็นของใช้ได้มากมาย เช่น พรมเช็ดเท้า รองเท้า ผ้าเช็ดมือ ผ้าห่ม ผ้าปูเตียง
ผ้าปูโต๊ะ เสื้อตุ๊กตา ผ้ารองจับ และอื่น ๆ อีกมากมาย คุณยายบอกว่าจะช่วยให้เราประหยัดและเป็นการนำ
ของเหลือใช้กลับมาใช้ได้อย่างคุ้มค่า

บทบาทผู้แสดงในสถานการณ์

มีผู้แสดง 2 คน คือ

บทบาทที่ 1 คุณยายเป็นคนที่ประหยัด และชอบนำเศษวัสดุเหลือจากการใช้มาประดิษฐ์เป็นของใช้ คุณยายเป็นคนเก่งมาก ประดิษฐ์สิ่งของได้ตั้งหลายอย่าง

บทบาทที่ 2 เป็นหลาน ของคุณยาย เมื่อปิดเทอมไปเยี่ยมคุณยายและได้เรียนรู้เรื่องการนำเศษวัสดุมาประดิษฐ์เป็นสิ่งที่มีความประโยชน์

การดำเนินกิจกรรม

ขั้นเตรียมการ

1. ครูนำเข้าสู่บทเรียน (ใช้เวลาประมาณ 5 นาที) โดยครูเปิดเพลง คำพ่อสอน นักเรียนฟัง ดังเนื้อหา ดังนี้ (อยากให้รู้ว่าพ่อรักเราเท่าไร พ่อสอนให้รู้จักคำว่า พอเพียง มีเหตุผลให้รอบคอบ รอบรู้ มีภูมิคุ้มกัน พอประมาณ ยึดถือคุณธรรม ตั้งใจมั่น พร้อมเพรียงกันได้ใหม่ เป็นสัญญาใจ ให้เราช่วยรักษา คำพ่อสอน คำพ่อสั่ง ช่วยกันทำได้ดังหวัง ให้เราอยู่อย่างพอเพียง) ครูอธิบายให้นักเรียนได้รู้จักการนำวัสดุเหลือใช้มาประดิษฐ์เป็นของใช้ต่างๆ เป็นสิ่งที่มีคุณค่า บอกวัตถุประสงค์การแสดงบทบาทสมมติ ครูกำหนดสถานการณ์บทบาทสมมติ

2. ครูให้นักเรียนสมัครเป็นผู้แสดงบทบาทสมมติ 2 คน แสดงตามบทบาทที่กำหนดให้และให้เวลานักแสดงได้ฝึกฝนและซ้อมการแสดง ที่เหลือเป็นผู้สังเกตการณ์ การแสดงใช้เวลาประมาณ 5 นาที

ขั้นการแสดงบทบาทสมมติ

เมื่อกำหนดผู้แสดง ครูให้คำแนะนำทำความเข้าใจในบทบาทแต่ละคนที่จะแสดง แสดงได้และให้ดึงความรู้สึกที่นักเรียนได้รับประสบการณ์มาให้มากที่สุด ต้องให้เพื่อนที่ชมการแสดงได้เห็นด้วยพร้อมที่จะช่วยกันประหยัด เปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองจากที่ไม่เคยประหยัดหันมาใส่ใจในเรื่องนี้มากขึ้น

ขั้นอภิปรายผลการแสดง

1. ให้นักเรียนแต่ละคนแสดงความคิดเห็นของตนที่ได้เรียนรู้จากบทบาทสมมติ

2. ครูถามคำถามและให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายแสดงความคิดเห็น ครูจดบันทึกรายละเอียดลงบน

กระดาน

3. ได้ข้อคิดอะไรจากบทบาทที่ได้รับให้นักเรียนอภิปราย

ขั้นสรุป

1. เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นต่อเหตุการณ์ที่ได้แสดงบทบาทสมมติว่าสามารถนำไปใช้จริงได้อย่างไร

2. ครูให้ผู้แสดงบทบาทสมมติสรุปออกมาเป็นข้อ

สื่อการสอน

1. สถานการณ์สมมติ 1 เรื่อง
2. นักเรียนผู้แสดงบทบาทสมมติ
3. อุปกรณ์ประกอบฉากในการแสดง
4. รูปภาพประโยชน์ของเศษวัสดุเหลือใช้

การประเมินผล

1. สังเกตจากความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมจัดกิจกรรม
2. สังเกตจากพฤติกรรมในการแสดงออก

วัสดุต่างๆที่เราไม่ใช้ นำมาทำเป็นของประดับ ของใช้ได้ค่ะ

**แผนการจัดกิจกรรมแสดงบทบาทสมมติ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1**

สถานการณ์ที่ 6 ใช้กระดาษอย่างคุ้มค่า

ภาคเรียนที่ 1

ปีการศึกษา 2551

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/7

เวลา 60 นาที

สาระสำคัญ

กระดาษเป็นสิ่งจำเป็นในชีวิตประจำวันของคนในปัจจุบัน และเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่นักเรียนต้องช่วยกันประหยัด

จุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อทำกิจกรรมนี้แล้ว นักเรียนสามารถ

1. รู้จักใช้กระดาษทั้งสองหน้า

2 นำกระดาษมาประดิษฐ์เป็นของเล่นได้ตามคำแนะนำ

เนื้อหา

กระดาษเป็นสิ่งจำเป็นที่ทุกคนต้องใช้ นักเรียนต้องใช้กระดาษในการเขียนหนังสือและข้อความต่าง ๆ หรือใช้ทำสิ่งต่างๆ ได้อีกมากมาย จึงควรใช้กระดาษอย่างประหยัด

บทบาทสมมติ

ในถึงขณะนั้นมีสิ่งที่มีนักเรียนไม่ต้องการมากมายเช่นถุงขนม เปลือกดินสอ ไม้ดินสอ ขี้ยางลบ อีกหลายอย่างที่นักเรียนใช้แล้วทิ้ง เช่นเดียวกับ กระดาษฉีกสีชมพู สีฟ้า และกระดาษทิชชู ต่างคนต่างก็คุยโอ้อวดกันว่าตนนั้นสวยอย่างโน้นอย่างนี้ คืออย่างโน้นอย่างนี้ จนกระทั่งเสียงดังลั่นไม่มีใครยอมใคร ที่สุดกระดาษหน้าเดียวรำคาญ จึงพูดว่าจะมาเถียงกันทำไม เรามาช่วยกันคิดดีกว่าว่าจะทำอย่างไรนักเรียนจึงจะประหยัดการใช้กระดาษอย่างเรา

มีผู้แสดง 4 คน คือ

บทบาทที่ 1 แสดงเป็นกระดาษฉีกสีชมพู หวานมาก เด็กผู้หญิงจะชอบซื้อกระดาษสีชมพู นำมาเขียนและบันทึกข้อความ

บทบาทที่ 2 แสดงเป็นกระดาษสีฟ้า สดใส

บทบาทที่ 3 แสดงเป็นกระดาษทิชชูที่นุ่มและสะอาด

บทบาทที่ 4 แสดงเป็น กระดาษ A4 หน้าเดียว

การดำเนินกิจกรรม

ขั้นเตรียมการ

1. ครูนำเข้าสู่บทเรียน (ใช้เวลาประมาณ 5 นาที) โดยครูเปิด C.D นิทาน เรื่อง หมูบ้านเห็ดหอมให้ฟัง เมื่อนิทานจบ ครูถามนักเรียน มีความคิดเห็นอย่างไรกับ ครอบครัวของนายเหมื่อน นายอู่ฟู นายระเริง ที่ชื่อของวิเศษมาใช้ ถ้านักเรียนเป็นเพื่อนกับหนูดีนักเรียนจะแนะนำหนูดีอย่างไร บอกวัตถุประสงค์การแสดงบทบาทสมมติ ครูกำหนดสถานการณ์บทบาทสมมติ

2. ครูให้นักเรียนสมัครเป็นผู้แสดงบทบาทสมมติ 4 คน แสดงตามบทบาทที่กำหนดและให้เวลานักเรียนได้เตรียมฝึกซ้อมการแสดง ที่เหลือเป็นผู้สังเกตการณ์ การแสดงใช้เวลาประมาณ 5 นาที

ขั้นการแสดงบทบาทสมมติ

นักเรียนที่แสดงบทบาทสมมติแสดงออกมาจากตัวนักเรียนเองตามความรู้สึกนึกคิดของนักเรียนเองตามประสบการณ์ที่เคยได้ยินได้ฟัง

ขั้นอภิปรายผลการแสดง

1. ให้นักเรียนแต่ละคนแสดงความคิดเห็นของตนที่ได้เรียนรู้จากบทบาทสมมติ
2. ครูถามคำถามและให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายแสดงความคิด ครูจดบันทึกรายละเอียดลงบนกระดาน

3. ได้ข้อคิดอะไรจากบทบาทที่ได้รับ ให้นักเรียนอภิปราย

ขั้นสรุป

1. เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นต่อเหตุการณ์ที่ได้แสดงบทบาทสมมติว่าสามารถนำไปใช้จริงได้อย่างไร

2. ให้ผู้แสดงบทบาทสมมติสรุปว่า เพื่อนๆ ที่เคยใช้กระดาษอย่างสิ้นเปลือง ควรจะปรับปรุงพฤติกรรมเรื่องการใช้กระดาษให้ประหยัด เป็นข้อ ดังนี้

- ควรใช้กระดาษให้ครบทั้งสองหน้า
- ไม่ควรกระดาษทิ้งขว้างโดยที่ยังไม่ได้ใช้
- นำกระดาษที่ใช้ทั้งสองหน้ามาพับเป็นตะกร้าใส่ ว่างลบ

สื่อการสอน

1. สถานการณ์สมมติ 1 เรื่อง
2. นักเรียนผู้แสดงบทบาทสมมติ
3. อุปกรณ์ประกอบฉากในการแสดง

4. รูปภาพการใช้กระดาษอย่างประหยัด

การประเมินผล

1. สังเกตจากความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมจัดกิจกรรม
2. สังเกตจากพฤติกรรมในการแสดงออก

ต่อไปหนูจะใช้กระดาษอย่างประหยัดค่ะ

แผนการจัดกิจกรรมแสดงบทบาทสมมติ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1

สถานการณ์ที่ 7 การรู้จักการออมเงิน

ภาคเรียนที่ 1

ปีการศึกษา 2551

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/7

เวลา 60 นาที

สาระสำคัญ

ความประหยัดเป็นคุณสมบัติที่สำคัญประการหนึ่ง ซึ่งจะมีผลต่อการสร้างฐานะให้มั่นคงได้เป็นอย่างดี

จุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อทำกิจกรรมนี้แล้วนักเรียนสามารถ

1. รู้จักการใช้เงินได้อย่างเป็นระบบ
2. รู้จักเก็บออมเงินที่เหลือจากการใช้จ่ายในแต่ละวัน

เนื้อหา

คนที่รู้จักคุณค่าของเงิน และใช้เงินอย่างคุ้มค่า ละเว้นของฟุ่มเฟือย จะไม่ลำบากทีหลัง หากทุกครอบครัวทำได้แบบนี้ จะส่งผลถึงสังคม ถึงประเทศชาติด้วย

บทบาทสมมติ

ในสังคมปัจจุบันนี้หลายครอบครัวต้องคอยดูแลบุตรหลานของตัวเองให้ใช้จ่ายอย่างระมัดระวังจะได้ไม่ต้องลำบากในภายหน้า ครอบครัวที่ 1 เป็นครอบครัวที่มีพ่อ แม่ ลูก ฐานะร่ำรวย เป็นครอบครัวที่ดี ใช้จ่ายเหมาะสม รู้จักประหยัดทั้งทรัพย์สินและทรัพยากรของส่วนรวม

ครอบครัวที่ 2 มีพ่อ แม่ ลูก เช่นเดียวกันกับครอบครัวแรก มีฐานะเหมือนกันกับครอบครัวที่ 1 แต่ทำตัวฟุ้งเฟ้อ ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย จนเป็นหนี้สินมากมาย แต่ก็ยังใช้จ่ายไม่ประหยัดจนทุกวันนี้

มีผู้แสดงบทบาทสมมติ 6 คน

บทบาทครอบครัวแรก มีพ่อ แม่ ลูก เป็นครอบครัวที่มีฐานะดี ใช้จ่ายพอเหมาะเพราะพ่อแม่ทำเป็นแบบอย่างที่ดีให้ลูก ได้เห็นเป็นประจำ ลูกจึงจำเป็นแบบอย่าง พ่อและแม่ของครอบครัว

นี้จะสอนลูกให้รู้จักซื้อสิ่งของที่จำเป็น และทุกครั้งที่มีการซื้อของ จะสอนลูก ว่าของดีก็ไม่จำเป็นต้องมีราคาแพง ของราคาถูก ดี ๆ มีมากมาย

บทบาทครอบครัวที่ 2 มีพ่อ แม่ ลูกเป็นครอบครัวที่มีฐานะดีเช่นกัน แต่ใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือย ไม่ประหยัด จัดซื้อ จัดหาสิ่งของเครื่องใช้ที่มีแต่ราคาแพงหรูหรา ของทุกอย่างต้องเป็นของมาจากนอก ไม่ฝึกให้ลูกใช้ของที่ผลิตในประเทศไทย ไม่ประหยัดน้ำ ไม่ประหยัดไฟ จนในที่สุดก็จนเป็นหนี้ มากมาย ทำให้เกิดการทะเลาะกันบ่อย ๆ ขาดความสุข

การดำเนินกิจกรรม

ขั้นเตรียมการ

1. ครูนำเข้าสู่บทเรียน (ใช้เวลาประมาณ 5 นาที) เปิด C.D เพลง “คำสอนของพ่อ” ให้นักเรียน ฟังและร้องตาม และถามคำถาม จากนั้น บอกวัตถุประสงค์การเรียนรู้ วัตถุประสงค์การแสดงบทบาทสมมติ ครูกำหนดสถานการณ์บทบาทสมมติ

2 ครูให้นักเรียนสมัครเป็นผู้แสดงบทบาทสมมติ 6 คน แสดงตามบทบาทที่กำหนดให้ ที่เหลือเป็นผู้สังเกตการณ์ การแสดงใช้เวลาประมาณ 5 นาที

3. ครูให้ผู้สมัครรับแสดงบทบาทสมมติได้เตรียมตัวในการฝึกซ้อมการแสดง

ขั้นการแสดงบทบาทสมมติ

เมื่อกำหนดผู้แสดงครูให้คำแนะนำทำความเข้าใจบทบาทแต่ละคนที่จะแสดง

1. ครูบอกบทบาทให้ผู้แสดงแต่ละคนเข้าใจในบทบาทของตน

2. ครูบอกนักเรียนที่เหลือให้สังเกตการณ์

3. เมื่อทั้งผู้แสดงและผู้ชมพร้อมเริ่มแสดงตามบทบาทที่ได้รับ โดยใช้ประสบการณ์ที่ตนเองได้ ประสบและคุ้นเคยให้นำออกมาแสดง ให้เป็นตัวของตัวเองให้มากที่สุด

ขั้นอภิปรายผลการแสดง

1. ให้นักเรียนแต่ละคนแสดงความคิดเห็นของตนที่ได้เรียนรู้จากบทบาทสมมติ

2. ครูถามคำถามและให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายแสดงความคิดเห็น ครูจดบันทึกรายละเอียดลงบน กระดาน

3. ได้ข้อคิดอะไรจากบทบาทที่ได้รับ ให้นักเรียนอภิปราย

ขั้นสรุป

1. เปิดโอกาสให้นักเรียน ได้แสดงความคิดเห็นต่อเหตุการณ์ที่ได้แสดงบทบาทสมมติว่า สามารถนำไปใช้จริงได้อย่างไร

2. ครูให้ผู้แสดงบทบาทสมมติสรุปออกมาเป็นข้อ

สื่อการสอน

1. สถานการณ์สมมติ 1 เรื่อง
2. นักเรียนผู้แสดงบทบาทสมมติ
3. อุปกรณ์การแสดง เช่น ตุ๊กตา กระจุกออมสิน เครื่องใช้ต่าง ๆ
4. รูปภาพการออมเงิน

การประเมินผล

- 1.สังเกตจากความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมจัดกิจกรรม
- 2.สังเกตจากพฤติกรรมในการแสดงออก

หนูจะเก็บเงินใส่กระปุกออมสิน ไว้ในวันข้างหน้าค่ะ

แผนการจัดกิจกรรมแสดงบทบาทสมมติ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1

สถานการณ์ที่ 8 ใช้ ง่ายอย่างประหยัด

ภาคเรียนที่ 1

ปีการศึกษา 2551

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/7

เวลา 60 นาที

สาระสำคัญ

ยางลบเป็นเครื่องเขียนที่มีประโยชน์ เมื่อเราเขียนหนังสือผิด เราต้องใช้ยางลบทำความสะอาด คำที่เขียนผิด

จุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อทำกิจกรรมนี้แล้วนักเรียนสามารถ

1. รู้จักเก็บยางลบทันทีที่หั่นลงพื้น
2. ไม่หั่นยางลบเล่นในเวลาเรียน
3. รู้จักใช้ยางลบให้หมดก่อน

เนื้อหา

ยางลบเป็นอุปกรณ์ที่ใช้ในการลบคำที่เขียนผิด การใช้ยางลบที่ถูกต้องนั้นจะต้องใช้ให้หมดก่อน และจะต้องไม่นำยางลบมาหั่นเล่น เพราะจะทำให้สิ้นเปลืองเงิน ต้องไปซื้อยางลบใหม่ เป็นการไม่ประหยัด

บทบาทสมมติ

ในห้องเรียนห้องหนึ่งมีเด็กนักเรียนที่ชอบนำยางลบมาหั่นเล่นเป็นประจำ และเวลายางลบหั่นลงพื้นก็ไม่ยอมเก็บขึ้นมา ปล่อยให้ปลิวไปไหนก็ไม่สนใจ ยางลบที่หั่นลงจากโต๊ะของนักเรียน หลายก้อนมีความรู้สึกเสียใจ เพราะยางลบไม่ยอมให้เด็กๆนักเรียนทิ้งขว้างพวกเขา กว่าจะมาเป็นยางลบก้อนสวยๆ และมีคุณภาพนั้น ต้องสิ้นเปลือง พลังงานมากมาย มีนางฟ้าได้แปลงร่างมาพูดคุยกับเด็ก ถึงวิธีการที่ใช้ยางลบอย่างประหยัดให้เด็กได้รู้ เด็ก ๆ ทุกคนต่างก็รับปากกับนางฟ้า ต่อไปจะใช้ยางลบให้หมดก่อน และไม่หั่นยางลบเล่น จะเก็บยางลบทันทีที่หั่นลงพื้น

มีผู้แสดงบทบาทสมมติ 7 คน

บทบาทที่ 1 เป็นครูสอนหนังสืออยู่หน้าห้องเรียน เมื่อสอนและอธิบายเสร็จคุณครูสั่งงานให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดในสมุด การทำงานต้องรอบคอบ เวลาเขียนหากมีคำผิดลบให้สะอาด แล้วจึงเขียนใหม่ ตัวหนังสือจะได้สวย และสะอาด

บทบาทที่ 2 เป็นกลุ่มนักเรียนที่นั่งเรียนหนังสือ 4 คน คือ ปาม เปม ปอม ปูม 4 คน ตั้งใจเรียนหนังสือทุกคนเมื่อครูอธิบายทุกคนตั้งใจฟัง เป็นที่น่ารักแก่ผู้พบเห็น เมื่อครูสอนและอธิบายเสร็จก็มึนงงให้นักเรียนได้ทำกัน โดยครูจะเดินดูอยู่รอบ ๆ แต่เด็กทั้ง 4 ได้แอบครูโดยการนำยางลบนั้น มาหั่นกันเล่น และแข่งกัน คนที่หั่นยางลบได้ช้ายางลบมากที่สุดคือคนที่ชนะ

บทบาทที่ 3 เป็นยางลบนักเรียนใช้อย่างไม่สนใจ

บทบาทที่ 4 เป็นนางฟ้า ได้เห็นการกระทำของเด็กๆที่ทำกับยางลบ ก็เกิดความสงสารและแปลงร่างมาพูดคุยกับเด็ก พร้อมทั้งอบรมให้รู้จักการใช้ยางลบอย่างประหยัด

การดำเนินกิจกรรม

ขั้นเตรียมการ

1.ครูนำเข้าสู่บทเรียน (ใช้เวลาประมาณ 5 นาที) โดยการเล่นเกม นับเลขและใครนับลงด้วยเลขคู่ ให้พูดว่า “ยางลบ” แทนเลขคู่ 2,4,6,8 นักเรียนมีความสุข สนุกสนานและมีสมาธิ ครอบกว

วัตถุประสงค์การเรียนรู้ วัตถุประสงค์การแสดงบทบาทสมมติ ผู้วิจัยกำหนดสถานการณ์บทบาทสมมติ

2 ครูให้นักเรียนสมัครเป็นผู้แสดงบทบาทสมมติ 4 คน แสดงตามบทบาทที่กำหนดให้ ที่เหลือเป็นผู้สังเกตการณ์ การแสดงใช้เวลาประมาณ 5 นาที

3.ให้นักเรียนที่แสดงบทบาทสมมติได้เตรียมตัวและซักซ้อมบทบาทที่จะแสดงให้พร้อม

ขั้นการแสดงบทบาทสมมติ

เมื่อกำหนดผู้แสดงครูให้คำแนะนำทำความเข้าใจบอกรายละเอียดของแต่ละคนที่จะแสดง

1. ครูบอกรายละเอียดให้ผู้แสดงแต่ละคนเข้าใจในบทบาทของตน ครูต้องย้ำเตือนให้แสดงเต็มความสามารถ มีประสบการณ์ก็ดึงออกมาใช้ในการแสดงให้เต็มที่

2. ครูบอกรายละเอียดที่เหลือให้สังเกตการณ์

3. เริ่มแสดงเมื่อทั้งผู้แสดงและผู้ชมพร้อม

ขั้นอภิปรายผลการแสดง

1. ให้นักเรียนแต่ละคนแสดงความคิดเห็นของตนที่ได้เรียนรู้จากบทบาทสมมติ

2. ครูถามคำถามและให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายแสดงความคิด ครูจดบันทึกรายละเอียดลงบนกระดาน

3. ให้นักเรียนอภิปรายว่าได้ข้อคิดอะไรจากบทบาทที่ได้รับ

ขั้นสรุป

1. เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นต่อเหตุการณ์ที่ได้แสดงบทบาทสมมติว่าสามารถนำไปใช้จริงได้อย่างไร

2. ครูให้ผู้แสดงบทบาทสมมติสรุปออกมาเป็นข้อ ครูเป็นผู้เขียนลงบนกระดาน

สื่อการสอน

1. สถานการณ์สมมติ 1 เรื่อง
2. นักเรียนผู้แสดงบทบาทสมมติ
3. รูปภาพการใช้ยางลบอย่างประหยัด

การประเมินผล

1. สังเกตจากความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมจัดกิจกรรม
2. สังเกตจากพฤติกรรมในการแสดงออก

ต่อไปหนูจะใช้ยางลบให้หมดก่อนค่ะ

แบบสังเกตพฤติกรรมการประหยัดของนักเรียน

ชื่อนักเรียน.....ชั้นประถมศึกษาปีที่.....

ที่	พฤติกรรมการประหยัด	สัปดาห์					รวม
		วันที่ 1	วันที่ 2	วันที่ 3	วันที่ 4	วันที่ 5	
	<u>อาหาร</u>						
1	รับประทานอาหารที่คุณครูตักให้หมด						
2	ตักอาหารเองและรับประทานหมด						
3	เลือกตักอาหารแต่เฉพาะที่ชอบ						
	<u>น้ำ</u>						
4	ดื่มน้ำหมดขวดทุกวัน						
5	กดย้ำดื่มและดื่มหหมดทุกครั้ง						
6	กดย้ำดื่มแล้วน้ำที่เหลือนำมาล้างหน้า						
7	กดย้ำดื่มและที่เหลือจากดื่มน้ำจะล้างมือ						
8.	เมื่อเห็นก๊อกน้ำเปิดทิ้งไว้จะเข้าไปปิดทันที						
	<u>ไฟ</u>						
9	ปิดไฟฟ้าทุกครั้งทีออกจากห้อง						
10	ปิดเครื่องปรับอากาศเมื่อออกไปพักเที่ยง						
11	หากอากาศเย็นไม่เปิดเครื่องปรับอากาศ						
12	เล่นคอมพิวเตอร์เสร็จปิดคอมพิวเตอร์ทุกครั้ง						
	<u>ของใช้</u>						
13	เก็บดินสอ ดินสอสีทันทีที่หล่นลงพื้น						
14	เก็บยางลบทันทีที่หล่นลงพื้น						
15	ไม่หย่อนยางลบเล่น						
16	เศษวัสดุเหลือใช้ นำไปใช้ต่อ						
17	เก็บกระดาษหน้าเดียวไปใช้ต่อ						
18	นำกระดาษที่ใช้หมดทั้งสองหน้านำมาพับให้เป็นของเล่น						
	<u>เงิน</u>						
19	เก็บเงินที่เหลือจากค่าขนมนำไปออม						
20	เงินที่เหลือจากค่าขนมส่วนหนึ่งนำมาทำบุญ						

ภาคผนวก ก
ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

แบบตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้

สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ

“ผลการใช้บทบาทสมมติที่มีต่อพฤติกรรมการประหยัด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา จังหวัดสมุทรปราการ”

คำชี้แจง ผู้ศึกษาได้สร้างแบบตรวจสอบคุณภาพแผนการจัดกิจกรรมบทบาทสมมติ เรื่อง ผลการใช้บทบาทสมมติที่มีต่อพฤติกรรมการประหยัด เพื่อขอคำแนะนำและความคิดเห็นจากท่าน นำไปปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดกิจกรรม ให้มีคุณภาพก่อนนำไปเก็บข้อมูลต่อไปโปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตามความคิดเห็นของท่านเพียงข้อละ 1 ความคิดเห็น ซึ่งแต่ละข้อจะมีคะแนนดังนี้

+1	เท่ากับ	เห็นว่าแผนการจัดกิจกรรมมีความสอดคล้องเหมาะสม
0	เท่ากับ	ไม่แน่ใจ
-1	เท่ากับ	เมื่อเห็นว่าแผนการจัดกิจกรรมไม่สอดคล้องเหมาะสม

ข้อคำถามความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
1. สารการเรียนรู้ตรงตามแผนการจัดกิจกรรมแสดงบทบาทสมมติ				
2. จุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติ				
3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้				
3.1.เร้าความสนใจผู้เรียน				
3.2 กิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติเหมาะสมกับวัย				
3.3กิจกรรมการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง				
4. สื่อการเรียนรู้				
4.1 เหมาะสมกับวัยและความสนใจของผู้เรียน				

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			R/N	สรุป I.O.C
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1	+1	+1	+1	+3	1.00
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2	+1	+1	+1	+3	1.00
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3	+1	0	0	+1	0.67
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4	+1	+1	+1	+3	1.00
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5	+1	+1	+1	+3	1.00
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6	+1	+1	+1	+3	1.00
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7	+1	0	0	+1	0.67
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8	+1	0	+1	+2	0.67

จากตาราง การทำแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 8 แผน ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้ง 3 ท่าน พิจารณา
 ตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ที่ระหว่าง 0.67-1.00 สรุปได้ว่าแผนการจัดกิจกรรมโดยใช้บทบาทสมมติ
 จำนวน 8 แผน ที่ประกอบด้วย จุดประสงค์ เนื้อหา บทบาทสมมติ กิจกรรม สื่อการเรียน และการ
 ประเมินผลมีความตรงเชิงเนื้อหา สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้

ตารางผนวกที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์ของแบบสังเกต

พฤติกรรมการประหยัด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

พิจารณาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน กำหนดคะแนนความคิดเห็นไว้ดังนี้

+1 แน่ใจว่าแบบสังเกตวัดได้ตามจุดประสงค์

0 ไม่แน่ใจว่าแบบสังเกตพฤติกรรมวัดได้ตามจุดประสงค์หรือไม่

-1 แน่ใจว่าแบบสังเกตไม่สามารถวัดได้ตามจุดประสงค์

ลำดับข้อที่	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	I.O.C
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1.	0	+1	+1	+2	0.67
2.	+1	+1	+1	+3	1
3.	+1	+1	+1	+3	1
4.	+1	+1	+1	+3	1
5.	+1	+1	+1	+3	1
6.	+1	+1	+1	+3	1
7.	+1	+1	+1	+3	1
8.	+1	+1	+1	+3	1
9.	+1	+1	+1	+3	1
10.	0	+1	+1	+2	0.67
11.	+1	+1	+1	+3	1
12.	+1	+1	+1	+3	1
13.	+1	+1	0	+2	0.67
14.	+1	+1	+1	+3	1
15.	+1	+1	+1	+3	1
16.	+1	+1	+1	+3	1
17.	+1	+1	+1	+3	1
18.	+1	+1	+1	+3	1
19.	+1	+1	+1	+3	1
20.	+1	+1	+1	+3	1

จากตารางผนวกที่ 2 สรุป ได้ว่า ค่าความสอดคล้องระหว่างแบบสังเกตพฤติกรรมการประหยัดกับ จุดประสงค์ (I.O.C) ของแบบสังเกตการประหยัด โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน มีค่าตั้งแต่ 0.67-1.00 แสดงว่าแบบสังเกตพฤติกรรมการประหยัดวัดได้ตรงตามจุดประสงค์ทุกข้อ

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสุกัญญา จินมาสา
วัน เดือน ปี	1 มกราคม 2506
สถานที่เกิด	จังหวัดสระแก้ว
ประวัติการศึกษา	ครุศาสตรบัณฑิตสาขา วิชาการศึกษา วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยา ลงกรณ์ พ.ศ. 2528
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา 75 หมู่ 9 ถนน สุขุมวิท 107 ซอย แบร์ริง ตำบล สำโรงเหนือ อำเภอ เมือง จังหวัดสมุทรปราการ
ตำแหน่ง	ครูผู้สอน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1